

”Itselle on tullut levollinen mieli, ettei nuori ole jäänyt tyhjän
päälle”
Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneiden kokemuksia
yhteistyöstä

Ira Honkonen

Opinnäytetyö
Sosiaali- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

2016

Sosiaali- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

Tekijä	Ira Honkonen	Vuosi	2016
Ohjaajat	Päivi Muranen & Heidi Pyyny		
Toimeksiantaja	Kempeleen kunnan etsivä nuorisotyö		
Työn nimi	"Itselle on tullut levollinen mieli, ettei nuori ole jäänyt tyhjän päälle" Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneiden kokemuksia yhteistyöstä		
Sivu- ja liitesivumäärä	48 + 6		

Opinnäytetyöni käsittelee Kempeleen kunnan etsivää nuorisotyötä ja sen yhteistyökumppaneita. Tavoitteena oli selvittää yhteistyökumppaneiden kokemuksia yhteistyöstä sekä heidän kehittämisohdotuksia yhteistyön tekemiseen. Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiä ovat "Minkälaisia kokemuksia Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneilla on yhteistyöstä etsivän nuorisotyön kanssa?" ja "Millaista yhteistyötä yhteistyökumppanit haluaisivat tulevaisuudessa tehdä Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa?".

Kokemuksia ja kehittämisohdotuksia lähdin selvittämään kyselyn avulla, jonka lähetin yhteistyökumppaneille sähköpostitse. Kyselyssä oli sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia piirteitä. Kyselyn laadullisia vastauksia analysoin teemoittelulla ja määrällisiä vastauksia analysoin kuvailevalla tilastoanalyysillä. Tämän lisäksi vastausten analysoinnin jälkeen tein vastausten pohjalta konkreettisia kehittämisohdotuksia yhteistyölle. Opinnäytetyöni teoriaosuudessa olen hyödyntänyt etsivään nuorisotyöhön ja monialaiseen yhteistyöhön liittyvää kirjallisuutta, erilaisia tilastoja sekä internet-sivuja.

Opinnäytetyössäni tulikin siihen tulokseen, että Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit kokevat yhteistyön sujuvan hyvin. Kehittämisohdotuksissa hahutettiin esimerkiksi enemmän yhteisiä palaverieita, etsivän nuorisotyön esittelyä yhteistyökumppaneille sekä erilaisia infoja ja teematapahtumia kohderyhmille.

Avainsanat

Etsivä nuorisotyö, yhteistyökumppanit, monialainen yhteistyö

School of Social Services, Health
and Sports
Degree Programme of Social Ser-
vices
Bachelor of Social Services

Author	Ira Honkonen	Year	2016
Supervisor	Päivi Muranen & Heidi Pyyny		
Commissioned by	Outreach youth work in Kempele municipality		
Subject of thesis	“It gives me peace of mind knowing that a young person is not left alone with nothing” Cooperation partners’ experiences of the cooperation with Kempele outreaching youth work		
Number of pages	48 + 6		

My thesis deals with the outreaching youth work in the municipality of Kempele and their cooperation partners. The aim of my thesis was to find out what the cooperation partners’ experiences of the cooperation with Kempele outreaching youth work are and if they have some development ideas for their future cooperation. My research questions are “What kind of experiences do cooperation partners have of their cooperation with Kempele outreaching youth work?” and “What kind of cooperation would the cooperation partners like to do in the future with Kempele outreaching youth work?”.

I used a questionnaire to find out the experiences and development ideas that cooperation partners had. I sent the questionnaire to them via email. The enquiry had both quantitative and qualitative features. I analysed the qualitative answers by thematising them and for the quantitative answers I used descriptive statistics. After I had analysed all of the answers I made some concrete development suggestions for the cooperation based on the answers of the survey. For the theory of my thesis I have used literature about outreaching youth work and multidisciplinary cooperation. I have also used different statistics and websites.

In my thesis I came to the conclusion that cooperation partners think that cooperation with Kempele outreaching youth work functions well. The cooperation partners suggested development ideas such as more meetings, introduction of outreaching youth work to cooperation partners and more theme events and information for target groups of outreaching youth work.

Key words

Outreaching youth work, cooperation partners, multidisciplinary cooperation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	8
2.1	Tutkimuskysymykset ja tavoite	8
2.2	Tietoperusta	9
2.3	Vastausten analysointimenetelmät	12
2.4	Eettisyys	14
3	ETSIVÄ NUORISOTYÖ	17
3.1	Etsivän nuorisotyön määrittely	17
3.2	Etsivän nuorisotyön vaiheet Suomessa	19
3.3	Kempeleen etsivä nuorisotyö	24
4	MONIALAINEN YHTEISTYÖ	26
5	KYSELYN TULOKSET	31
5.1	Kyselyn taustatietoa	31
5.2	Yhteistyö käytännössä	33
5.3	Yhteistyön sujuvuus keskiarvoina	36
5.4	Yhteistyössä onnistunutta ja kehitettävää	38
6	KONKREETTISIA YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEHDOTUKSIA	41
6.1	Etsivän nuorisotyön esittely	41
6.2	Vuosittaiset palaverit	41
6.3	Teemaviikkoja ja – tapahtumia	42
6.4	Infoja kohderyhmille	43
7	POHDINTA	44
	LÄHTEET	47
	LIITTEET	49

ALKUSANAT

Haluan kiittää Kempeleen nuorisotoimea ja erityisesti etsiviä nuorisotyöntekijöitä mahdollisuudesta tehdä opinnäytetyöni heille. Suuret kiitokset myös opinnäytetyötäni ohjanneille opettajille. Kiitos myös Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneille, jotka vastasivat kyselyyni ja näin edesauttoivat opinnäytetyöni tekemistä – kaikki vastaukset olivat arvokkaita.

1 JOHDANTO

Etsivä nuorisotyö on 2000-luvun aikana alkanut vakiinnuttaa paikkaansa kuntien palvelujärjestelmässä. Vuonna 2011 voimaan tullut nuorisolain muutos oli etsivän nuorisotyön kannalta tärkeä: työ oli vihdoinkin kirjattuna lakiin. Vaikka laki ei vielä velvoitakaan kuntaa järjestämään etsivää nuorisotyötä, on työmuoto levinnyt jo laajasti ympäri Suomea. (Alanen & Kotkavuori 2014, 15.)

Etsivällä nuorisotyöllä tarkoitetaan alle 29-vuotiaiden parissa tehtävää erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on auttaa työmarkkinoiden ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria sekä niitä nuoria, jotka tarvitsevat apua saavuttaakseen heidän tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö perustuu aina nuoren vapaaehtoisuuteen. (Bamming & Hilpinen 2016, 3.)

Opinnäytetyöni keskittyy instituutiotasolla tehtävään etsivään nuorisotyöhön, sillä käsittelen opinnäytetyössäni etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneita. Instituutiotason etsivä nuorisotyö kohdistuu niihin instituutioihin, joissa nuoret ovat tavattavissa. Nuoriin otetaan yhteys instituutiotasolla esimerkiksi oppilaitoksissa ja vankiloissa. (Puuronen 2014, 13.) Lisäksi tähän etsivän nuorisotyön muotoon kuuluu myös se, että nuoria ohjautuu eri instituutiosta etsivän nuorisotyön asiakkaiksi (Puuronen 2014, 20).

Etsivällä nuorisotyöllä on useita yhteistyökumppaneita eri toimialoilta. Yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi sosiaalitoimi, työpaja, työ- ja elinkeinotoimisto, oppilaitokset, terveystoimi ja puolustusvoimat. Sen lisäksi, että yhteistyökumppanit ohjaavat nuoria etsivän nuorisotyön asiakkaaksi, yhteistyö pitää sisällään myös paljon muuta. Mielestäni asiakastyön lisäksi etsivässä nuorisotyössä on tärkeää panostaa monialaiseen yhteistyöhön, sillä sen sujuvuudella voisi ajatella olevan suora positiivinen vaikutus myös asiakkaisiin.

Koen aiheen tärkeäksi, sillä nuorten syrjäytyminen on Suomessa suuri ongelma. Arviot siitä, kuinka paljon syrjäytyneitä nuoria on, vaihtelevat 14000:n – 100000:n välillä. Suuri vaihtelu johtuu siitä, että syrjäytymiselle ei ole vakiintunutta määrittelmää. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 2016.) Joka tapauksessa mielestäni

luku on suuri ja ajattelen, että etsivä nuorisotyö voi osaltaan olla ennaltaehkäisevässä syrjäytymistä tai auttaa niitä nuoria, jotka ovat jo syrjäytyneet. Kuitenkaan etsivät nuorisotyöntekijät eivät voi yksinään ratkaista nuoren moniulotteisia ongelmia, joten he tarvitsevat avuksi moniammatillista yhteistyötä. Tämän vuoksi mielestäni on tärkeää kehittää yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Toteutin opinnäytetyöni Kempeleen etsivälle nuorisotyölle, sillä heillä oli tarvetta tällaiselle opinnäytetyölle. Olen itse kiinnostunut etsivästä nuorisotyöstä, joten halusin, että opinnäytetyöni liittyisi siihen jotenkin. Kun tuli aika päättää opinnäytetyön aihe, kuulin, että Kempeleen etsivä nuorisotyö tarvitsi opinnäytetyön tekijää ja tähän mahdollisuuteen minä tartuin. Tarkoitukseni oli ottaa selvää heidän yhteistyökumppaneiden kokemuksista yhteistyöstä sekä siitä, millaisen yhteistyön he näkisivät jatkossa toimivaksi. Opinnäytetyöni tulosten tavoitteena on, että niiden perusteella on mahdollista lähteä kehittämään Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa esille tulleiden toivomusten mukaisesti.

2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

2.1 Tutkimuskysymykset ja tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena minulla oli selvittää Kempeleen kunnan etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneiden näkemystä yhteistyöstä sekä siitä, millaisen yhteistyön he näkisivät tulevaisuudessa toimivaksi. Tavoitteena oli, että opinnäytetyön pohjalta saatujen tulosten perusteella Kempeleen etsivä nuorisotyö pystyisi kehittämään yhteistyötä yhteistyökumppaneidensa kanssa heidän toivomaan suuntaan. Lisäksi tuloksien tavoitteena oli saada tietoa siitä, mikä heidän yhteistyössään on ollut toimivaa, eli millä linjalla on hyvä jatkaa. Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset muotoutuivat seuraaviksi:

1. Minkälaisia kokemuksia Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneilla on yhteistyöstä etsivän nuorisotyön kanssa?
2. Millaista yhteistyötä yhteistyökumppanit haluaisivat tulevaisuudessa tehdä Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa?

Opinnäytetyön kautta haluan myös itse oppia monialaisesta yhteistyöstä ja sen merkityksestä sosiaalialalla. Yhteistyötä tehdään loppujen lopuksi niin monen eri tahon kanssa, joten yllättäviäkin yhteistyökumppaneita voi tulla vastaan esimerkiksi etsivästä nuorisotyöstä puhuttaessa. Tämän lisäksi haluan oppia lisää myös etsivästä nuorisotyöstä, niin sen historiasta kuin nykypäivästäkin. Vamoksen käsikirjassa etsivään nuorisotyöhön todetaan, että verkostotyön kehittäminen osana asiakasprosessia on jäänyt selkeään paitsioon (Alanen & Kotkavuori 2014, 52). Tämän takia koen tärkeäksi, että myös verkostotyö kehittyy etsivän nuorisotyön kanssa samaa tahtia. Jotta verkostotyötä voidaan kehittää, on tärkeää ottaa selvää, mitkä asiat kaipaisivat kehittämistä ja mitkä asiat toimivat hyvin tällä hetkellä.

2.2 Tietoperusta

Opinnäytetyössäni tietoperustana ovat etsivän nuorisotyön osalta siihen liittyvät julkaisut, esimerkiksi oppaat ja tutkimukset. Tutkimuksista olen hyödyntänyt Juha Pihlajan (1997) ja Anne Puurosen (2014) etsivään nuorisotyöhön liittyviä tutkimuksia. Pihlajan tutkimus ”Ne ei ainakaan laula mitään eteenpäin” sijoittuu 1990-luvun etsivän nuorisotyön projektiin, joten tätä tutkimusta hyödyntäen olen saanut tietoa etsivän nuorisotyön alkuvaiheista Suomessa. Puurosen tutkimus ”Etsivän katse” keskittyy enemmänkin etsivän nuorisotyön nykypäivään ja tämän vuoksi olen voinut hyödyntää sitä etsivän nuorisotyön määrittelyssä. Erilaisia kirjoja, oppaita ja tutkimuksia käyttäen pyrin kertomaan etsivän työn lyhyestä historiasta Suomessa, miten työn kehittäminen lähti liikkeelle sekä minkälaisen muodon etsivä nuorisotyö on saanut tänä päivänä. Tarkoitukseni on myös kertoa etsivästä nuorisotyöstä mitkä ovat sen tavoitteet ja mitä menetelmiä käyttäen pyritään pääsemään kyseisiin tavoitteisiin. Kerron myös siitä, millaista on Kempeleen kunnan etsivä nuorisotyö.

Määrittelen opinnäytetyössäni myös sen, mitä tarkoitetaan monialaisella yhteistyöllä ja mitkä säädökset ohjaavat monialaista yhteistyötä. Tämän lisäksi käsitteelen kohdekunnan Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyötä eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Kerron opinnäytetyössäni minkä tahojen kanssa Kempeleen kunnan etsivä nuorisotyö tekee yhteistyötä ja mitä yhteistyöhön kuuluu. Lain, kirjojen ja muiden julkaisujen lisäksi käytän apuna internet-lähteitä.

Mielipiteistä ja kokemuksista yhteistyöstä Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa otin selvää kyselyn avulla (Liite 2). Kyselyn lähetin usealle yhteistyötaholle. Sen lisäksi, että olisin lähettänyt kyselyn vain heille, jotka tekevät aktiivisesti yhteistyötä Kempeleen kunnan etsivän nuorisotyön kanssa, lähetin kyselyn myös heille, jotka eivät tee yhteistyötä yhtä aktiivisesti. Toteutin kyselyn verkossa, eli lähetin yhteistyökumppaneille sähköpostiin linkin kyselyyn sekä viestin, jossa kerroin opinnäytetyöni tarkoituksesta.

Kyselyä pidetään yleensä kvantitatiivisena, eli määrällisenä tapana kerätä tietoa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 193-194). Minun opinnäytetyössäni kysely oli kvalitatiivista, eli laadullista, mutta siinä oli myös kvantitatiivisia piirteitä.

Yleensä kyselytutkimus jaetaan neljään eri vaiheeseen: tutkimuskysymysten avulla tutkimuksen kehystäminen, päättäminen millaista aineistoa tutkimukseen tarvitsee, jotta on mahdollista vastata tutkimuskysymyksiin, aineistonkeruu ja sen analyysi ja tutkimuskysymyksiin vastaaminen aineiston perusteella (Ahola 2007, 48). Kyselyä tehdessä mietin tarkkaan, mitä minun tulee kysyä, että saan tutkimuskysymyksiini vastaukset. Myös käsitteiden oli tärkeää olla täsmällisiä. Halusin kyselyn avulla saada selville yhteistyökumppaneiden kokemuksia Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa, mitä hyvää yhteistyössä on ollut ja mitä kehitettävää yhteistyökumppanit näkevät siinä. Vastauksia näihin kysymyksiin pyrin saamaan monipuolisesti erilaisilla kysymyksillä.

Otoksen suunnitteluun vaikuttaa tutkimuskysymys ja tutkimuksen tarkoitus. Otoksen suuruuteen vaikuttaa esimerkiksi tutkimusaihe ja tulosten tarkkuuden tarve. Otoksen kokoa mietittäessä on huomioitava myös mahdollinen vastauskato, eli se, että kaikki joille kysely on lähetetty, eivät välttämättä vastaa siihen. (Ahola 2007, 55-56.) Opinnäytetyöni kyselyn otos perustui siihen, kuinka paljon yhteistyökumppaneita Kempeleen etsivillä nuorisotyöntekijöillä on. Ensin kävimme etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa läpi eri tahoja, joiden kanssa he tekevät yhteistyötä. Tämän jälkeen mietimme ketkä henkilöt ovat kyseisiltä tahoilta niitä, jotka tekevät yhteistyötä. Kun olimme listanneet nämä henkilöt, tuli kokonaisotannaksi 62 yhteistyökumppania. Kyselytutkimuksen etuna yleensä ajatellaankin olevan se, että kyselyn avulla on mahdollista kerätä laaja tutkimusaineisto (Hirsjärvi ym. 2013, 195). Jos olisin päättänyt kerätä aineiston pelkästään haastattelemalla, se olisi vienyt todella paljon aikaa ja siinä olisi täytynyt olla pienempi otanta.

Kyselyt voivat sisältää erilaisia kysymystyyppisiä (Ahola 2007, 57). Opinnäytetyöni kyselyssä (Liite 2) oli kahta erilaista kysymystyyppiä: suljettuja kysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Suljetuissa kysymyksissä vastaajan tulee valita valmiiksi annetuista vaihtoehdoista vastauksensa ja avoimiin kysymyksiin vastaaja pystyy antamaan vastauksensa siinä muodossa kuin hän haluaa (Ahola 2007, 57). Kyselyssäni avoimien kysymysten tarkoituksena oli saada laajempia vastauksia esimerkiksi yhteistyökumppaneiden kokemuksista yhteistyön sujuvuudesta sekä antaa heille mahdollisuus kertoa omia kehittämisehdotuksia. Sulje-

tuilla kysymyksillä halusin mitata esimerkiksi kokemuksia luotettavuudesta ja tavoitettavuudesta. Näitä asioita mittasin asteikkokysymyksillä, joiden vastausvaihtoehdot olivat 1-5. Lisäksi keräsin suljetuilla kysymyksillä tietoa esimerkiksi siitä, kuinka usein yhteistyökumppanit tekevät Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa yhteistyötä.

Nykyisin tietokone mahdollistaa erilaisimpien tiedonkeruumenetelmien käyttämisen. Kyselytutkimus on mahdollista toteuttaa siten, että tutkija itse on paikalla tai siten, että tutkija lähettää kyselyn kohdehenkilölle. Kyselyyn vastaamiseen vaikuttaa se, kuinka vastaaja kokee kyselyn luottamuksellisuuden. Esimerkiksi puhelimitse tai internetin välityksellä tutkijan voi olla vaikeampi vakuuttaa kyselyn luotettavuutta kuin kasvotusten. Myös se, kuinka tärkeäksi vastaaja kokee kyselyn aiheen, vaikuttaa kyselyyn vastaamiseen. (Ahola 2007, 53-54.)

Toteutin opinnäytetyöni kyselyn verkkokyselynä sillä koin, että verkkokyselyllä on kätevin kerätä laajalta otannalta aineistoa. Käytännössä kyselyn lähettäminen siis tapahtui siten, että lähetin yhteistyökumppaneille kyselyn linkin heidän sähköpostiinsa. Ajattelin, että jos olisin lähettänyt kyselyt postilla, se olisi vaatinut enemmän resursseja. Koen, että nykypäivänä verkkokyselyt ovat niin yleisiä, että postikyselyn lähettäminen olisi saattanut tuntua yhteistyökumppaneista vieraamalta tavalta vastata kyselyyn. Lisäksi sähköpostilla oli helppoa lähettää myös muistutusviesti kyselyyn vastaamisesta heille, jotka eivät siihen vielä olleet vastanneet.

Kun aineistoa alkaa kerätä, on tärkeää lähestyä vastaajia avoimesti. Vastaajille tulee kertoa mihin tutkimusta ja sen tuloksia käytetään sekä vastausten käyttämisen luottamuksellisuudesta sekä siitä, miten tulokset julkistetaan. Usein kyselytutkimuksessa nämä asiat tulevat esille yhteydenottokirjeessä, jonka tarkoituksena saada vastaaja osallistumaan tutkimukseen. Kun vastaukset on saatu, seuraava vaihe on aineiston analyysi ja tulosten tulkinta. (Ahola 2007, 67-68.) Lähestyessäni yhteistyökumppaneita sähköpostitse, laitoin sähköpostin mukaan kyselyn linkin lisäksi saatekirjeen (Liite 1). Saatekirjeessä kerroin mikä on opinnäytetyöni tavoite ja mikä on kyselyn tarkoitus ja miksi kyselyyn vastaaminen olisi tärkeää. Tällä tavalla pyrin saamaan yhteistyökumppanin vastaamaan kyselyyn

ja herättämään luottamuksen. Lisäksi kerroin miten minuun saa yhteyttä, jos tulee kysyttävää kyselyyn tai minun opinnäytetyöhöni liittyen.

2.3 Vastausten analysointimenetelmät

Koska opinnäytetyöni aineiston keruuseen käytin kyselyä, jossa on sekä laadullisia että määrällisiä piirteitä, oli tärkeää löytää molempiin oma analyysimenetelmänsä. Tarkoitukseni oli, että kyselyn määrälliset vastaukset pohjustavat avoimiin kysymyksiin tulleita laadullisia vastauksia. Kysely oli anonymi, joten määrälliset vastaukset antoivat kuitenkin suuntaa siitä, kuinka moni miltäkin toimialalta oli vastannut ja kuinka usein he tekevät yhteistyötä Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa.

Kyselyn avoimien kysymyksien vastauksiin käytin analyysimenetelmänä teemoittelua, joka on perusmenetelmä laadullisessa analyysissä. Menetelmässä tarkoituksena on hahmottaa aineistosta keskeisiä teemoja eli aihepiirejä. (Jyväskylän yliopisto, 2016.) Teemoittelu voi olla aineistolähtöistä tai teorialähtöistä. Aineistolähtöisellä teemoittelulla tarkoitetaan analysointitapaa, jossa keskeisiä aiheita eli teemoja muodostetaan etsimällä yhdistäviä ja erottavia seikkoja erilaisista tekstimassoista, esimerkiksi haastatteluista tai vastauksista. Teorialähtöinen teemoittelu ohjautuu jonkun tietyn teorian tai viitekehyksen perusteella. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

Analyysimenetelmänä teemoittelu alkaa siitä, että ensin muodostetaan ja ryhmitellään teemat, jonka jälkeen niitä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin (Jyväskylän yliopisto, 2016). Aineistoa analysoitaessa teeman mukaan, kootaan jokaisen teeman alle ne kohdat aineistosta, joissa käsitellään kyseistä teemaa. Nykyisin tietokone helpottaa teemojen koontia, eikä välttämättä tarvitse tehdä käsin teemakortistoa. Teemakortistoon leikataan tulostetusta aineistosta aina ne kohdat tietyn teeman alle, jotka sinne kuuluvat. Nykyään on yleistä, että sama asia hoidetaan tietokoneella kopioimalla aineistosta ne asiat niihin kohtiin, joihin ne kuuluvat. Tämä mahdollistaa myös sen, että saman asian voi laittaa useaan eri kohtaan, kun taas käsin tekemällä pitää ottaa lisää kopioita, jotta se on mahdollista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

Usein tutkimusraporteissa esitetään teemojen lisäksi sitaatteja aineistosta. Sitaintien tarkoituksena on havainnollistavien esimerkkien antaminen. Lisäksi se voi toimia todisteena lukijalle siitä, että tutkimuksen pohjalla tutkijalla on ollut jokin aineisto, johon hän pohjaa analyysinsä. Lainauksien suhteen tulisi olla kuitenkin kriittinen ja miettiä, onko kyseinen lainaus tarpeellinen juuri siinä kohdassa ja mikä sen tehtävä on. Tutkimusraportin ei ole tarkoitus muodostua pelkästään peräkkäisistä sitaateista, vaan myös tutkijan omista kommenteista, teoriaan kytkenöistä ja tulkinnoista. Sitainteja ei siis tulisi käyttää vain sen takia, että saisi lisää pituutta tekstiin, vaan niiden tulee olla harkittuja. Tärkeää on myös pohtia, lait-taako sitainteihin vastaajan taustatietoja vai ei. (Saaranen-Kauppinen & Puus-niekka 2006.)

Itse aloin analysoida vastauksia siten, että liitin kaikki avoimien kysymyksiens vastaukset ensin yhteen tiedostoon. Kun olin tutustunut niihin tarpeeksi, aloin teemoitella niitä. Teemoja olivat esimerkiksi "yhteistyössä kehitettävää", "yhteistyössä onnistunutta", "yhteistyö käytännössä" ja "käytännön kehittämissuhteet". Tämän jälkeen etsin jokaiseen teemaan ne kohdat avoimien kysymyksiens vastauksista, joissa käytiin kyseistä teemaa läpi.

Joissakin teemoissa tuli päällekkäisyyksiä. Esimerkiksi jotkut vastaukset kuuluivat sekä "yhteistyössä kehitettävää" että "käytännön kehittämissuhteet" teemojen alle. Kuitenkin ero näillä teemoilla oli se, että jos esimerkiksi joku kertoi olevansa tyytymätön yhteydenpitoon, se kuului "yhteistyössä kehitettävää" kohdan alle. Kun taas jos joku kertoi miten yhteydenpitoa voisi parantaa käytännössä, katsoin sen kuuluvan "käytännön kehittämissuhteet" kohdan alle.

Syy siihen, miksi halusin toisiaan näin lähellä olevat teemat mukaan, löytyy tutkimuskysymyksistä. Toinen tutkimuskysymys opinnäytetyössäni on "millaista yhteistyötä yhteistyökumppanit haluaisivat tulevaisuudessa tehdä Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa?", joten on tärkeää kiinnittää huomiota myös siihen, millaisia käytännön yhteistyön kehittämissuhteita yhteistyökumppaneilla on. Lisäksi puhuin Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa ja hekin ilmaisivat toiveensa siitä, että opinnäytetyöni voisi sisältää jonkinlaisia käytännön ehdotuksia sille, miten yhteistyötä voisi alkaa kehittämään.

Kyselyssä oli myös kvantitatiivisia eli määrällisiä piirteitä, sillä jotkut kyselyn kysymyksistä olivat asteikkokysymyksiä. Asteikkokysymyksiä vastauksien analyysimenetelmänä käytin kuvailevaa tilastoanalyysia. Kvantitatiivista aineistoa kuvataan usein tilastollisesti. Lisäksi on yleistä, että aineistoa havainnollistetaan graafisesti. Tilastollisella analyysilla on mahdollista huomata aineistosta esimerkiksi ilmiöiden yleisyyttä, määriä ja jakautumista. (Jyväskylän yliopisto, 2011.) Kuvailuvan tilastoanalyysin tarkoituksena on kuvailla ja tiivistää useamman kvantitatiivisen muuttujan yhteisvaihtelua tai jonkin muuttujan jakaumaa ilman, että kuitenkaan tekee yleistyksiä saatujen tulosten pohjalta (Tampereen yliopisto, 2004).

Määrällisten vastausten tarkoituksena opinnäytetyössäni oli selvittää esimerkiksi sitä, kuinka usein yhteistyökumppanit tekevät yhteistyötä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa, minkä verran minkäkin toimialan edustajia vastasi kyselyyn sekä mitä mieltä yhteistyökumppanit ovat tiettyjen asioiden toimivuudesta yhteistyössä. Vastaajat arvioivat esimerkiksi tavoitettavuutta, tasapuolista työnjakoa ja luottamusta viisiportaisella Likertin asteikolla. Lopuksi laskin vastausten keskiarvot ja näin sain selvää siitä, kuinka toimivaksi yhteistyökumppanit minkäkin asian yhteistyössä kokevat.

Kyselyn määrällisiä vastauksia avatessani käytin opinnäytetyössäni esimerkiksi pylväskaaviota. Graafisuutta käytin vastausten avaamisessa siksi, koska se auttaa havainnollistamaan kyselyn vastauksien hajontaa sekä niiden määriä. Lisäksi määrällisten vastausten kohdalla selitin keskiarvot ja muut numerot auki, jotta vastauksia olisi helpompi ymmärtää ja että sieltä löytäisi helpommin tulosten kannalta keskeisimmät luvut.

2.4 Eettisyys

Eettisyys on tärkeä osa tutkimuksen tekemistä ja sen tulisikin olla läsnä jokaisessa tutkijan tekemässä valinnassa. Erityisesti sosiaalitieteissä jokaisen valinnan eettisyys on tärkeää, sillä tutkimuksissa yleensä tarkastellaan inhimillistä elämää sen eri muodoissa. Eettisyys esiintyy tutkimusprosessissa jo heti prosessin alussa, kun tutkija pohtii minkä aiheen valitsee tutkimukselleen. (Pohjola 2007, 12, 17.) Vaikka minun opinnäytetyöni ei käsittele niin arkaluontoisia asioita kuin

monet muut sosiaalialan tutkimukset ja opinnäytetyöt, pidän eettisyyttä työssäni erittäin tärkeänä ja olen ottanut sen huomioon koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Tutkimusta tehdessä tulee pohtia kysymyksiä miksi, mitä, millä seurauksilla ja miten tutkitaan. Tutkijan on siis tärkeää pohtia jo suunnitteluvaiheessa mitä tutkija lähtee tutkimaan ja miten asiaa voidaan tutkia. Tällainen arvopohdinta on tärkeää tutkimuksen eettisyyden kannalta. (Pohjola 2007, 17.) Itse päädyin aihevalintaan siksi, koska olen kiinnostunut etsivästä nuorisotyöstä. Ensimmäisen harjoitteluni ammattikorkeakoulussa tein Kempeleen nuorisotyöhön, joten suhteita sinne suuntaan olin muodostanut jo aiemmin. Loppujen lopuksi päädyin juuri tähän aiheeseen, kun kuulin, että he tarvitsivat opinnäytetyölle tekijää ja aihe kiinnosti minua. Koen tärkeäksi auttaa etsivän nuorisotyön kehittymistä ja onneksi opinnäytetyöni kautta siihen tuli mahdollisuus.

Jotta tutkimus noudattaa hyviä tieteellisiä käytäntöjä, tutkimusta tehdessä tulee kunnioittaa lähdemateriaalia. Lähdemateriaalin kunnioittaminen tulee esiin esimerkiksi siinä, että lähdemerkinnät ovat näkyvillä. Lähteiden käytön laiminlyömiseen lukeutuu myös plagiointi, eli toisen tekstiä tai muuta materiaalia hyödynnetään suoraan ilman, että ilmoitetaan niiden lähdettä. (Pohjola 2007, 14-15.) Opinnäytetyöni kohdalla olen ollut todella tarkka lähteiden merkitsemisestä. Lisäksi ajattelen, että lähteiden kunnioittaminen tulee esiin myös kyselyn tuloksia käsitellessäni. Vastauksia analysoidessani en kopioinut suoraan vastaajien vastauksia opinnäytetyöhöni esittäen, että ne olisi minun itseni kirjoittamia. Jos olen käyttänyt tuloksia käsitellessäni suoraa lainausta kyselyn vastauksista, olen laittanut ne lainausmerkkeihin tuoden esille sen, että kyseessä ei ole minun vaan jonkun kyselyyn vastanneen henkilön ilmaisu.

Koska tutkimuksessa on yleensä mukana ihmisiä, on syytä miettiä millä tavalla heitä kutsuu tutkimuksessa. Ihmisistä ei tulisi tehdä kohteita eli objekteja, sillä varsinainen kohde tutkimuksissa on se, mitä tutkimuksen avulla halutaan tietää. Tutkimuksessa mukana olevia henkilöistä tehdään usein objekteja termeillä ”tutkittava” tai ”haastateltava”. Sen sijaan neutraalimpaa olisi kutsua heitä esimerkiksi vastaajiksi. (Pohjola 2007, 19.) Opinnäytetyössäni kertoessani etsivien nuorisotyöntekijöiden yhteistyökumppaneista, olen pyrkinyt välttämään sitä, että teen heistä objekteja. Yleisimmin käytän heistä termiä ”vastaaja”.

Eettisesti tärkeää on kertoa tutkimuksesta kaikille osapuolille rehellisesti ja avoimesti. Lisäksi tutkimusaineisojen keräämistä varten on eettisesti kestävää hankkia lupa. (Pohjola 2007, 20.) Olen ottanut nämä asiat huomioon myös opinnäytetyössäni. Kaikille opinnäytetyöhöni osallistuville osapuolille olen kertonut rehellisesti ja avoimesti mistä on kyse ja mitä varten teen opinnäytetyöni. Esimerkiksi Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneille kerroin opinnäytetyöni tarkoituksesta saatekirjeessä, jonka lähetin heille kyselyn linkin yhteydessä. Lisäksi olen hankkinut opinnäytetyötäni varten tutkimusluvan.

3 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

3.1 Etsivän nuorisotyön määrittely

Nuorisolaissa etsivän nuorisotyön tehtäväksi määritellään sellaisten nuorten tavoittaminen, jotka ovat tuen tarpeessa sekä heidän auttaminen sellaisten palveluiden ja tuen piiriin, jotka edistävät heidän itsenäistymistään ja kasvuaan sekä työmarkkinoille ja koulutukseen pääsyä. Kunta voi järjestää etsivää nuorisotyötä yksin tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa. (Nuorisolaki 693/2010 3:7.b §.)

Kohderyhmänä etsivässä nuorisotyössä ovat syrjäytyneet tai syrjäytymisvaarassa olevat nuoret. Syrjäytymisellä tarkoitetaan muun muassa palveluiden ulkopuolelle jäämistä. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on auttaa niitä nuoria, jotka eivät ole palveluiden piirissä, esimerkiksi tuottamalla palveluita sekä informaatiota heille. Etsivät nuorisotyöntekijät kertovat nuorelle mihin palveluihin hän on oikeutettu sekä auttavat häntä pääsemään palveluiden piiriin, sillä palveluiden ulkopuolelle jääneillä voi olla hankaluuksia hahmottaa, mihin palveluihin he ovat oikeutettuja. Työtä onkin luonnehdittu eräänlaisena ”jalkautuvana palveluohjauksena”. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 22-23.)

Etsivässä nuorisotyössä työntekijä pitää yhteyttä nuoriin sekä tapaa heitä nuorten vapaa-ajanviettopaikoissa, kuten esimerkiksi kauppakeskuksissa, kodeissa ja tapahtumissa. Nykypäivänä etsivä nuorisotyöntekijä voi hyödyntää työssään internetiä, jonka avulla hän voi myös pitää yhteyttä nuoriin. Lisäksi jos nuori haluaa, etsivä nuorisotyöntekijä voi olla hänen tukenaan esimerkiksi erilaisissa viranomaispalveluissa asioitaessa. (Lybeck & Walldén 2011, 42.)

Peruseriaatteena etsivässä nuorisotyössä on kontaktin vapaaehtoisuus nuorille. Nuori saa siis itse valita, haluaako hän olla asiakassuhteessa etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Lisäksi nuori itse päättää ne asiat, joista hän haluaa jutella työntekijöiden kanssa. Kontaktin vapaaehtoisuuden lisäksi toisena peruseriaatteena on vaitiolovelvollisuus. Kun nuori voi luottaa siihen, että hänen kertomansa asiat eivät leviä eteenpäin, hän uskaltaa kertoa etsivälle työntekijälle mieltä askarruttavista asioista sekä käyttää sitä apua, jonka etsivä työntekijä hänelle voi tarjota. Ammattikäytännön eettisiä periaatteita etsivässä nuorisotyössä ovat sa-

mat mitä useilla muillakin ammattiryhmillä: luottamus ja avoimuus asiakassuhteessa, asiakkaan subjektisuuden korostaminen ja ihmisen kunnioitus. Etsivä nuorisotyö usein nojaakin näihin periaatteisiin, sillä kontrollivelvoitetta työntekijöillä ei ole. Kun työntekijä ei pysty nojaamaan vallankäytön välineisiin kentällä, hän nojaa eettisiin periaatteisiin, joiden perusteella nuori joko hyväksyy työntekijän tai ei hyväksy. (Huhtajärvi 2008, 446.)

Etsivässä nuorisotyössä työskentelytavan perustana on humanistinen ihmiskäsitys sekä usko siihen, että muutosten tekeminen on mahdollista. Toivottomia tapauksia ei ole, vaan ennemminkin halutaan ajatella, että kyseinen ihminen ei ole saanut kaikkea potentiaaliaan käyttöönsä. Ongelmakeskeistä ajattelua ja ihmisten leimaamista vieroksutaan etsivässä työssä. Leimaamisesta ajatellaan, että jos ihminen joutuu kantamaan tiettyä leimaa pitkän ajan, siitä voi tulla suurin este muutokselle. (Huhtajärvi 2008, 447.)

Käytännössä etsivän nuorisotyön tekemiseen vaikuttaa työn puitteet eli kohde-ryhmä, organisaatio ja tekijän persoona. Nämä asiat vaikuttavat työn tekemisen tapaan, mutta puitteitakin enemmän vaikuttaa työssä tapahtuva vuorovaikutus ihmisten kanssa. Asiakastilanteita- ja prosesseja voi olla niin monenlaisia, ettei niitä voi ratkaista aina samoilla vakiintuneilla tavoilla. Kuitenkin työn tekemisen eri vaiheista ja osa-alueista on mahdollista hahmottaa joitakin yhdistäviä tekijöitä. Työn eri vaiheita ovat etsiminen, asiakkaaseen kontaktin luominen, hänen kanssaan työskentely, muiden palveluiden piiriin ohjaaminen ja asiakkuuden lopettaminen. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 67.) On tärkeää huomata, että kontaktin lopettaminen ja asiakkuuden lopettaminen eivät ole sama asia. Kun kontakti etsivään nuorisotyöhön on kerran syntynyt, se säilyy asiakkuuden loppumisenkin jälkeen tietynlaisena mahdollisuutena. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 86.) Työn tekemisen osa-alueisiin puolestaan kuuluu asiakastyö, ympäristön havainnointi ja sen analysoiminen (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 67–68).

Etsivä nuorisotyö on mahdollista jakaa kolmeen eri osa-alueeseen: etsivä toiminta yksityisalueella, etsivä katutyö eli jalkautuva etsivä nuorisotyö ja institutiotason etsivä toiminta. Etsivä toiminta yksityisalueella tapahtuu esimerkiksi nuoren kotona ja tähtää nuoren yksilöohjaukseen. Jalkautuva etsivä nuorisotyö on työtä, jossa nuori etsii etsivän nuorisotyön kanssa kontaktiin nuoren omissa

toimintaympäristöissä, esimerkiksi erilaisilla julkisilla paikoilla. Tämä etsivän nuorisotyön muoto voi vaihdella riippuen siitä, onko kyseessä kaupunki vai maalaisalue, sillä nuoret viettävät näillä alueilla erilaisilla julkisilla paikoilla aikaansa. Esimerkiksi maalaisalueella ei nuorten ole mahdollista oleskella kaupungin keskustan kaduilla, kun taas suuremmissa kaupungeissa tämä voi olla yleisin paikka viettää vapaa-aikaa. Kolmas muoto, instituutiotason etsivä toiminta, kohdistuu ryhmiin, joiden kautta on mahdollista tavoittaa nuoria ja edistää heidän tilanteitaan. Yhteyksiä kohderyhmien kanssa voidaan luoda esimerkiksi kouluissa. Myös esimerkiksi koulujen ja etsivän nuorisotyön välinen tiedonvaihto koulupudokkaista ja keskeyttäneistä katsotaan kuuluvan instituutiotason etsivään toimintaan. (Puuronen 2014, 17-20.)

Jotta etsivä nuorisotyö olisi mahdollista, se edellyttää taustalleen aina organisointia ja organisaation. Ilman tukea, suunnitelmallisuutta ja organisaatiotason yhteyttä palveluverkostoon etsivää nuorisotyötä on mahdotonta tehdä. Kun työ on organisoitu hyvin, se antaa työntekijöille mahdollisuuden paneutua varsinaiseen työhönsä. Työn organisoinnilla tarkoitetaan sitä, että etsivälle työlle linjataan tavoitteet ja työn määrittely tehdään mahdolliseksi sekä työntekijöille että tiimeille. Organisaation on myös huolehdittava etsivän nuorisotyön aikatauluttamisesta, suunnittelusta ja sen tulee antaa etsiville työntekijöille ammatillista tukea. Etsivän nuorisotyön taustaorganisaatioita voi olla erilaisia, esimerkiksi kuntien sosiaalipalvelut, oppilaitokset, sivistystoimi, seurakunnat tai erilaiset järjestöt sosiaali-, terveys- ja nuorisoalalta. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 52 & 55.)

3.2 Etsivän nuorisotyön vaiheet Suomessa

Alun perin etsivä työ on alkanut pelastusarmeijan tekemästä slummityöstä. Kun yhteiskunnallinen konteksti on ajan kuluessa vaihtunut, kohderyhmät, työn tekemisen tavat ja menetelmät ovat muuttuneet. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 53.) Suomessa on tehty ammatillista etsivää työtä 1960-luvulta lähtien. 1960-luvulla alkaneen ammatillisen etsivän työn peruseriaatteet ovat säilyneet tähän päivään saakka samoina, vaikka toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia ja työn tekemisen tavat ovat kehittyneet. Alun perin työtä alettiin tehdä eräänlaisena protestina nuorten ja marginaaliin joutuneiden puolesta. Tarve etsivälle nuorisotyölle

tulikin juuri siitä, että yhä suurempi joukko nuoria jäi palvelujärjestelmän ulkopuolelle. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 15-16.)

Uudenlaiselle nuorisotyön muodolle tuli tarvetta myös silloin, kun Suomeen alkoi 1960-luvulla tulla laittomia päihteitä. Tämän myötä kehittyi jengityö, jota Helsingin kaupunki ja seurakunta tekivät aluksi yhteistyönä. Jengityötä tehtiin jalkautumalla nuorten joukkoihin, eli lähdettiin toimistojen ulkopuolelle ja menttiin sinne, missä oli jengejä. Työssä oli ennaltaehkäisevä ote, jonka tarkoituksena oli, että nuoriin saataisiin kontakti ja tämän kautta voitaisiin ehkäistä sitä, että alkoholin juominen ei vaihdu huumeiden käyttöön. Kun jengityötä tehtiin, huomattiin, että sille on suuri tarve. Jengityö toimikin etsivän nuorisotyön lähtökohtana. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 16.)

Etsivä nuorisotyö alkoi muotoutua enemmän 1980-luvulla, jolloin työkentällä oli neljä eri toimijaa: Nuorten päihdetyö, Raittiustoimiston nuorisoneuvonta sekä nuorisotyön ja seurakunnan erityisnuorisotyö. Työnkuva ei ollut silloin vielä yhtä selkeä kuin nykyisin, eivätkä esimiehetkään välttämättä tienneet, mitä etsivän työn tekijät todellisuudessa tekivät. Työnohjauksen ja muun tuen puute varmasti vaikutti osaltaan siihen, että työntekijät paloivat työssään nopeasti loppuun. 1980-luvulla alettiinkin ymmärtää, että etsivään työhön tarvitaan malleja tueksi, jotta sitä on mahdollista tehdä pitkäjänteisesti. Tästä alkoikin aktiivisempi etsivän nuorisotyön kehittäminen. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 16-17.)

Vuonna 1987 Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesista (nykyisin Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) lähdettiin opintomatkalle Norjaan. Opintomatkan tarkoituksena oli hakea Norjasta malleja etsivän työn kehittämiseen. Norjassa oli jo vuonna 1969 aloitettu etsivän työn määrätietoinen kehittäminen, jonka ansiosta maata alettiin pitää ammatillisen etsivän työn mallimaana. Kun Suomesta lähdettiin opintomatkalle Norjaan, etsivä työ oli levinnyt Norjassa jo 70 paikkakunnalle. Lisäksi Norjassa etsivillä työntekijöillä oli koulutus sekä selkeä ammatti-identiteetti, eli toisin kuin Suomessa niihin aikoihin. Kenttätyöntekijöiden lisäksi työn haastavuuden ymmärsi Norjassa myös johtoporras. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 17.)

Tampereen etsivän nuorisotyön (ENT) projektissa pilotoitiin Norjan etsivän nuorisotyön mallia riskioloissa elävien nuorten parissa (Kaartinen-Koutaniemi, 2012,

17). Projekti alkoi vuonna 1991 ja päättyi vuonna 1995. Tavoitteena oli tavoittaa ne nuoret, jotka eivät olleet syystä tai toisesta heille kohdennettujen auttamispalveluiden piirissä. Heidän kanssaan esimerkiksi keskusteltiin, tarjottiin suoraan apua sekä ohjattiin heille tarpeellisten palveluiden piiriin. Tärkeää oli, että nuoret tavoitettiin tarpeeksi varhaisessa vaiheessa. (Pihlaja 1997, 11.)

Työtä ENT-projektissa tehtiin työpareittain. Toinen työparista oli mies, toinen nainen, aivan kuten Norjan mallissa. Lisäksi työparista toisen tausta oli sosiaalityössä, kun taas toisen tausta oli nuorisotyössä. Pääasiassa työn tuli tapahtua siinä ympäristössä, jossa nuoret eniten viettivät aikaansa, kuten esimerkiksi kahvilla, kahviloissa ja ostoskeskuksissa. (Pihlaja 1997, 12.)

Projektin työsuunnitelmissa pidettiin tärkeänä moniammatillista yhteistyötä viranomaisten ja erilaisten organisaatioiden kanssa. Moniammatillista yhteistyötä tuli kehittää muun muassa koulujen, poliisin, sosiaali- ja nuorisotoimen, seurakuntien nuoriso- ja erityisnuorisotyön sekä nuorisoasemien suuntaan. (Pihlaja 1997, 12.) Ennen ENT-projektia, Suomessa tehtiin etsivää työtä todella sektoroituneella kentällä, eli moniammatillisen yhteistyön tekeminen oli vaikeaa. Norjassa etsivää työtä tehtiin moniammatillisessa kehyksessä, ja tästä otettiin ENT-projektiinkin mallia. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 17.)

Keskeistä ENT-projektissa oli suunnitelmallisuus. Tarkoituksena oli, että työssä sovelletaan pääasiassa Norjan etsivän työn mallia. Norjan mallin soveltaminen ei kuitenkaan poissulkenut mahdollisuutta käyttää myös muualta saatuja etsivän työn malleja. Suunnitelmallisuus koski niin käytännön kenttätöitä kuin myös koko projektin työtappaa. Kenttätöissä suunnitelmallisuus näkyi esimerkiksi siten, että työntekijät asettivat päivittäin tavoitteet ja kirjasivat ne ylös ennen kentälle menemistä. (Pihlaja 1997, 45.)

Projektin ihmiskäsitys oli samanlainen kuin sosiaaliterapeuttisessa työssä. Ihmiskäsitykseen kuului usko siihen, että nuoret pystyvät myös itse tekemään itseään koskevia valintoja sekä ratkaisemaan asioita. Työn tarkoituksena oli auttaa ja tukea nuoria erilaisten päätösten ja ratkaisujen tekemisessä. Nuoret saivat mahdollisuuden hyödyntää työntekijän ammattitaitoa ratkaisujen tekemisessä, mutta kuitenkin loppupeleissä nuori oli se, joka teki itseään koskevat ratkaisut. (Pihlaja 1997, 12.)

Tampereen ENT onnistui hyvin (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 18). Nuorten käsitys työstä oli todella positiivinen ja he kokivat etsivän nuorisotyön luottamuksellisena työnä, jolle he antoivat arvoa. Nuoret kokivat myös, että etsivän nuorisotyön työtapa auttoi heitä konkreettisesti sekä monissa vaikeissa tilanteissa että hieman pienemmissä arjen asioissa. (Pihlaja 1997, 211.) Etsivä nuorisotyö toimiikin Tampereella edelleen ja on saanut vakiinnutettua paikkansa kaupungin palveluverkostossa (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 18).

Opetus- ja kulttuuriministeriö alkoi rahoittaa etsivää nuorisotyötä vuonna 2008, jolloin työ alkoi kokeiluna useissa kunnissa. Vuonna 2011 astui voimaan nuorisolain muutos, joka vaikutti etsivän nuorisotyönkin asemaan. Silloin etsivä nuorisotyö oli vihdoinkin kirjattuna lakiin mahdolliseksi niitä nuoria auttavaksi tahoksi, jotka eivät kuulu minkään jo olemassa olevan palvelun piiriin. Nuorisolain mukaan etsivän nuorisotyön tarkoituksena on ehkäistä nuorten syrjäytymistä työelämästä sekä koulutuksesta. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 28-29.) Laki ei kuitenkaan velvoita kuntaa järjestämään etsivää nuorisotyötä, mutta siitä huolimatta työmuoto on levinnyt suurimpaan osaan Suomen kuntia (Alanen & Kotkavuori 2014, 15).

Vuonna 2015 etsivää nuorisotyötä oli 291:ssä Suomen kunnassa, mikä tarkoittaa sitä, että 10 kuntaa oli ilman etsivää nuorisotyötä. Tällöin etsivä nuorisotyö tavoitti noin 18900, ja 555 henkilöä työskenteli etsivinä nuorisotyöntekijöinä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.) Etsivän nuorisotyön tavoittavuus on kasvanut suuresti vuodesta 2010 lähtien, lukuun ottamatta vuoden 2013 ja 2014 väliä. Tällöin kasvu hidastui, mikä voi selittyä sillä, että vuonna 2013 etsivää nuorisotyötä tehtiin jo melkein kaikissa kunnissa, joten sen kehittämis- ja laajentumisvaihe alkoi olla ohi. Kuitenkin vuosien 2014 ja 2015 välillä etsivän nuorisotyön tavoittamien nuorten määrä kasvoi, mikä voi johtua siitä, että etsivän nuorisotyön rooli oli siinä vaiheessa alkanut selkiintyä. (Bamming & Hilpinen 2016, 9.)

Koska etsivä nuorisotyö on saanut virallisen aseman kuntien palveluverkostoissa ja säädökset sallivat tietojen luovuttamisen tietyissä tilanteissa, on etsivää työtä mahdollista toteuttaa osana monialaista toimijaverkostoa. Esimerkiksi puolustusvoimien ja siviilipalvelukeskuksen sekä koulutuksen ja opetuksen järjestäjien tulee tietyissä tilanteissa antaa nuoren tiedot etsivälle nuorisotyöntekijälle. Tällaisia

tilanteita ovat ne, kun alle 25-vuotias nuori ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, on jättänyt opintonsa kesken, keskeyttänyt varusmies- tai siviilipalveluksensa tai on uhka, että hän tekee niin. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 29.) Monialaisessa toimijaverkostossa etsivä työntekijä voi muilta saamien tietojen perusteella ottaa yhteyttä palveluiden ulkopuolella tai syrjäytymisuhassa oleviin nuoriin, ja auttaa heitä eteenpäin heille sopivien toimijaverkostopalveluiden piiriin. Näitä palveluita voivat olla esimerkiksi työpajat, uusi koulutus sekä työkokeilu tai -harjoittelu. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 29.)

Nuorten palveluiden kysyntä voi lisääntyä paikallisesti niillä alueilla, joilla etsivä nuorisotyö toimii. Palveluiden riittävyyteen olisi hyvä kiinnittää paikallistasolla huomiota esimerkiksi nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa. Toisaalta etsivän nuorisotyön avulla on mahdollista vähentää sovittujen asiakastapaamisten yhtäkkisiä peruuntumisia sekä nopeuttaa nuoren pääsyä niihin palveluihin, joita hän tarvitsee. (Lybeck & Walldén 2011, 43.)

Anne Puurosen tutkimuksessa etsivään nuorisotyöhön liittyen tulee ilmi, että instituutiotason etsivään nuorisotyöhön suhtaudutaan osittain kriittisesti. Instituutiotason etsivä nuorisotyö kohdistuu ryhmiin ja instituutioihin. Tutkimuksen tuloksissa pohdittiin sitä, viekö nuorten lisääntyvä instituutiotasolta ohjautuminen etsivältä nuorisotyöltä resursseja etsivässä nuorisotyössä keskeisenä pidetyltä katutyöltä. Katutyössä on keskeistä luoda kontakteja nuoreen sellaisissa tilanteissa ja paikoissa, joissa nuoren on vapaaehtoista ottaa kontaktia, toisin kuin instituutiotason työssä. (Puuronen 2014, 20.)

Tutkimuksen mukaan esimerkiksi koulupudokkaista ilmoittamisen etsiville nuorisotyöntekijöille katsotaan vääristävän sitä lähtökohtaa, jonka mukaan nuoren aktivoitumisen pitäisi perustua omalle vapaaehtoisuudelle. (Puuronen 2014, 21.) Jos etsivässä nuorisotyössä otetaan asiakkaaseen suoraan yhteyttä esimerkiksi soittamalla, on tärkeää tehdä selväksi työn suunnittelussa se, miten interventiosta alkanut kontakti saadaan jatkumaan etsivän työn mukaisena (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 32). Toisaalta varhaisen puuttumisen menetelmänä koulupudokkaista ja keskeyttäjästä ilmoittaminen etsivällä nuorisotyölle on erittäin tärkeää (Puuronen 2014, 20).

3.3 Kempeleen etsivä nuorisotyö

Kempeleen kunnassa etsivä nuorisotyö alkoi vuoden 2012 elokuussa. Työtä tekee kaksi etsivää nuorisotyöntekijää. Kunta on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä työhön rahoitusta, jonka suuruus on 60 000 euroa vuodessa. Rahoitusta ei saa joka vuosi automaattisesti uudestaan, vaan sitä pitää hakea vuosittain. Etsivän nuorisotyön lisäksi työntekijät osallistuvat esimerkiksi talotoimintaan eli heidät on tavoitettavissa myös nuorisotiloilta. Kempeleen etsivän nuorisotyön vaikiinnuttaminen vuosina 2012–2016 on kirjattu kunnan lapsi- ja nuorisopoliittiseen toimenpideohjelmaan. Syksystä 2012 alkaen etsivät nuorisotyöntekijät ovat pyrkineet tiedottamaan yhteistyökumppaneita heidän työstään, jotta sekä yhteistyökumppanit että nuoret löytäisivät suhteellisen uuden palvelumuodon ja oppisivat hyödyntämään sitä. (Kempeleen kunta 2015.)

Vuonna 2015 Kempeleen etsivä nuorisotyö tavoitti 123 nuorta. Suurin osa tavoitetuista nuorista ohjautui etsivän nuorisotyön piiriin oppilaitoksien kautta. Tätä kautta nuoria tavoitettiin yhteensä 37, joista 24 nuorta tuli toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kautta Kempeleen etsivän nuorisotyön piiriin. Toiseksi eniten nuoria ohjautui etsivään nuorisotyöhön nuoren oman yhteydenoton kautta tai läheisten yhteydenoton kautta. Tätä kautta etsivään nuorisotyöhön ohjautui 36 nuorta vuonna 2015, joista 21 ottivat itse yhteyttä etsivään nuorisotyöhön. Näiden lisäksi nuoria ohjautui Kempeleen etsivän nuorisotyön asiakkaaksi esimerkiksi nuorisotyön, virallisen toimialan kuten työ- ja elinkeinohallinnon, sekä sosiaali- ja terveystoimen kautta. (Suomen nuorisotyön tilastot 2015.)

Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden tavoittaessa nuoren vuonna 2015, 37,4 % nuorista oli tilastojen mukaan ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi ja 29,3 % oli opiskelijoita. Lisäksi 14,6 % oli työttömiä, mutta eivät olleet ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi. Loput nuorista olivat esimerkiksi peruskoulussa, töissä käyviä, sairaana, perhevapaalla kotona tai eläkkeellä. (Suomen nuorisotyön tilastot 2015)

Tilastojen mukaan vuonna 2015 Kempeleen etsivät nuorisotyöntekijät ovat ensisijaisesti ohjanneet nuoria eniten opintoihin. Opintoihin on ohjattu 26 nuorta, joista 8 on ohjattu jatkamaan ammatillisia perusopintoja. Toiseksi eniten nuoria,

eli 19 nuorta, on ohjattu työhön liittyvään toimenpiteeseen, kuten esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimiston työkokeiluun (9) ja työpajaan (5). Nuoria on ensisijaisesti ohjattu näiden lisäksi myös sosiaali- ja terveystoimen palveluihin tai muihin toimenpiteisiin. Joitakin nuoria ei ole ohjattu mihinkään toimintoihin. (Suomen nuorisotyön tilastot 2015.)

4 MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Nuorisotyöhön on liittynyt jo kauan vahva perinne tehdä yhteistyötä. Nykypäivänä yhä useammin tarvitaan hyviä yhteistyötaitoja menestyäkseen. Yhteistyön avulla toimijoilla on mahdollista keskittyä siihen, minkä itse parhaiten osaa ja verkostojen kautta myös hyödyntää toisten osaamista. Tämä edesauttaa myös sitä, että vähäiset ja hajanaiset resurssit voidaan saada niin tehokkaaseen käyttöön kuin mahdollista. (Soanjärvi 2008, 155.)

Monialainen yhteistyö perustuu siihen, että ammattilaiset eri aloilta toimivat tavoitteellisesti yhteistyössä. Tavoite voi liittyä esimerkiksi yhtä nuorta tai suurempaa nuorisoryhmää koskevien asioiden selvittelyyn. Selvittelyyn voi osallistua esimerkiksi nuorisotoimen, sosiaalitoimen, poliisin, opetustoimen tai terveydenhuollon ammattilaisia. (Soanjärvi 2008, 157.) Nuorisolaissa monialainen yhteistyö määritellään yhteistyöksi, jota toteutetaan paikallistasolla eri toimialojen viranomaisten kesken. Monialaiseen yhteistyöhön osallistuu sekä kunnalliset että valtion viranomaiset. Näiden lisäksi myös kirkon paikallisviranomaisilla on mahdollisuus osallistua monialaiseen yhteistyöhön. (Lybeck & Walldén 2011, 25.) Monitoimijaiseksi yhteistyöksi kutsutaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyötä tai kumppanuutta (Siurala 2011, 140).

Lain tasolla monialainen yhteistyö koskee vain viranomaisia. Monissa kunnissa on julkisten nuorten palveluiden lisäksi myös yksityisiä palveluntuottajia, jotka tarjoavat nuorille useita erilaisia palveluja, kuten harrastus- ja työpajatoimintaa. Näillä yksityisillä palveluntuottajilla ei ole kuitenkaan samanlaista lakiin perustuvaa toimintavelvoitetta kuin julkisilla palveluntuottajilla, joten heitä ei ole tämän vuoksi myöskään velvoitettu osallistumaan monialaiseen yhteistyöhön samalla tavalla kuin julkisten palveluiden viranomaisia. Kuitenkin yhteistyön toteuttamista täydentää vuorovaikutus julkisten ja yksityisten palveluntuottajien välillä. (Lybeck & Walldén 2011, 26.)

Nuorisolaki poikkeaa useista muista laeista sillä, että se on luonteeltaan puitelaki, eli se velvoittaa erityislakia vähemmän. Nuorisolaki ei siis anna oikeutta puuttua yksittäisen nuoren elämäntilanteeseen. Monialaista yhteistyötä voidaan toteuttaa ja kehittää, vaikkei sitä olisikaan kirjattuna lakiin. Esimerkiksi työpajat ja

oppilaitokset tekevät usein yhteistyötä, vaikkei mikään laki velvoita heitä yhteistyöhön. Nuorisolaissa kuitenkin määritellään tarkemmin paikallistasolla tapahtuvan monialaisen yhteistyön sisältöä ja koordinoitua. Nuorisolain tarkoituksena on siis koordinoita yli sektorirajojen tapahtuvaa nuorisopolitiikkaa. Lisäksi laki velvoittaa päättäjiä kuuntelemaan nuorten ääntä nuorisopoliittisessa päätöksenteossa, suunnittelussa ja toimeenpanossa. (Yhteisellä työllä parempaa 2014, 21 & 23.)

Nuorisolain mukaan kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto, jotta paikallisten viranomaisten välistä yhteistyötä voidaan suunnitella ja kehittää. Ohjaus- ja palveluverkoston kuuluvat sosiaali-, opetus-, nuoriso- ja terveystoimen edustajat sekä poliisi- ja työhallinnon edustajat. Myös esimerkiksi puolustushallinnon tai muiden viranomaisten edustajat voivat kuulua verkostoon. Ohjaus- ja palveluverkosto toimii vuorovaikutuksessa niiden tahojen kanssa, jotka tuottavat nuorille palveluja. Nuorisolaissa on säädetty myös, että verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita. (Nuorisolaki 693/2010 3:7.a §.) Kempeleen kunnan ohjaus- ja palveluverkostossa etsivää nuorisotyötä edustaa nuorisotoimen vastuuhenkilö (Kempeleen kunta 2015).

Monialaisen yhteistyön tarkoituksena on nuorille suunnattujen palveluiden keskinäisen vaikuttavuuden ja toimivuuden parantaminen. Ohjaus- ja palveluverkostolle on laissa määritetty tehtävät, jotta edellä mainitut asiat toteutuisivat. Verkoston tehtäviin kuuluu tietojen kokoaminen nuorten elin- ja kasvuolosuhteista sekä niiden pohjalta nuorten tilanteen arvioiminen. Tietojen kokoaminen ja arvioiminen auttaa tekemään nuoria koskevia päätöksentekoa ja suunnitelmia. Lisäksi verkoston tehtävänä on edesauttaa nuorille suunnattujen palveluiden vaikuttavuutta ja yhteensovittamista. Tämän tavoitteena on taata palveluiden laatu, riittävyys ja saavutettavuus. (Lybeck & Walldén 2011, 28.)

Ohjaus- ja palveluverkoston tehtäviin kuuluu myös kehittää nuorten palveluihin ohjautumisen sekä palvelusta toiseen siirtymisen menettelytapoja. Tämän lisäksi tehtävänä on edistää tiedon vaihdon sujuvuutta nuorten palveluiden järjestämiin liittyen. Tiedon vaihdon sujuvuuden edistämiseksi ohjaus- ja palveluverkosto suunnittelee yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken. (Lybeck &

Walldén 2011, 28.) Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston työ koskee kaikkia alle 29-vuotiaita kuntalaisia (Lybeck & Walldén 2011, 31).

Monialaisen yhteistyön toteuttamiseen kohdistuu niin ulkoisia kuin sisäisiä paineita. Ulkoisia paineita tulee politiikasta esimerkiksi poikkihallinnollisista politiikkaohjelmista, lainsäädännöstä sekä kuntien monihallinnollisista ohjelmista lapsille ja nuorille. Sisäiset paineet nousevat palveluntuottajien halusta kehittää entistä laadukkaampia palveluja. (Siurala 2011, 140.) Tutkimusten mukaan on olemassa kymmenen tekijää, jotka keskeisimmin selittävät yhteisen työn onnistumista. Näitä ovat suvaitsevaisuus ja ennakkoluulottomuus, jakaminen, moniammatillisuuden koulutus, johtaminen, ammattikuntien välisten rajojen ylittäminen ja kumppanuus. Näiden lisäksi tekijöihin kuuluu keskinäinen riippuvuus, valta, uuden oppiminen yhdessä sekä asiakaslähtöisyys. (Siurala 2011, 142-143.)

Monialaisella yhteistyöllä voidaan ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä. Syrjäytyminen tuo lisää kustannuksia valtiolle, mutta ennen kaikkea se on haitaksi syrjäytyneelle nuorelle. Nuoren ongelmat voivat olla niin moniulotteisia ja toisiinsa kietoutuneita, että tietyn alan ammattilainen ei yksinään niitä voi ratkaista vaan tarvitsee avuksi muiden alojen ammattilaisia. Moniammatillinen yhteistyö myös edistää sitä, että nuoren ongelma on mahdollista tunnistaa jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Silloin kun moniammatillinen yhteistyö toimii hyvin, on mahdollista koordinoida toimenpiteitä ja tämän kautta välttää päällekkäisyyksiä nuoren auttamisessa. Lisäksi asiakasprosesseihin saadaan moniammatillisen yhteistyön kautta jatkuvuutta, joka mahdollistaa sen, että nuoren ongelmia päästään selvittämään kunnolla. (Yhteisellä työllä parempaa 2014, 12.)

Eri alojen ammattilaisilta vaaditaan taitoa kohdata asiakas sekä tietoa hahmottaa palvelujärjestelmä kokonaisuudessaan. Tärkeää on, että asiakas tulee kuulluksi ja hänet osataan ohjata oikeiden palveluiden piiriin. Nämä taidot edesauttaa moniammatillisen yhteistyön tekemistä. Etsivä nuorisotyöntekijä on hyvä esimerkki tämän kaltaisesta ammattilaisesta, jolta vaaditaan molempia. (Yhteisellä työllä parempaa 2014, 56.) Yhteistyön tekeminen on olennainen osa etsivää työtettä, sillä se on merkittävä tekijä sekä toiminnan kehittämisessä että nuoren ohjaamisessa. Jotta etsivässä nuorisotyössä mahdollistuisi etsivän työtteen toteutuminen, toiminnan kehittäminen sekä yhteistyön tekeminen, tarvitaan työntekijältä

ajallista ja henkistä panosta. Yksinään työntekijän panos ei kuitenkaan riitä, vaan sen lisäksi tarvitaan myös organisaatiolta riittävää resursointia työlle. (Männikkö 2010, 66–67.)

Jaana Männikön etsivän nuorisotyön hankkeeseen tehdyn ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tuloksissa tulee esille eri seikkoja, jotka korostuvat yhteistyön tekemisessä. Näitä ovat avoin vuorovaikutus, oma aktiivinen toiminta ja kiinnostus muita palveluita ja toimijoita kohtaan. Tämä pätee myös etsivän nuorisotyön kohdalla. Tiedottamalla omasta palvelusta, osallistumalla verkostoihin ja hankkimalla tietoa eri toimijoista edesautetaan monialaista verkostoitumista. Näiden lisäksi yhteydenpito toisiin toimijoihin, henkilökohtaisten kontaktien luominen sekä avoimet yhteistyö- ja vuorovaikutussuhteet koetaan tärkeiksi yhteistyön tekemisessä. (Männikkö 2010, 36.)

Etsivässä nuorisotyössä tehdään työtä sekä yksilöllisesti nuoren kanssa että monialaisesti yhteistyötä nuoren tilanteiden selvittämiseksi. Monialainen yhteistyö etsivän nuorisotyön asiakasprosessissa on saanut vähemmän huomiota asiakasprosessin kehittämisessä kuin yksilöllisesti nuoren kanssa työskenteleminen. Anne Puurosen tutkimuksessa tulee ilmi, että edistävä tekijä monialaisessa verkostoyhteistyössä on se, että verkoston toimijat osaavat sisällyttää nuorisolähtöisen ajattelun osaksi heidän toimintaansa. Toisaalta tämä voi olla myös estävä tekijä monialaisessa verkostotyössä, jos ajattelutapaa ei osata sisällyttää omaan toimintaan. (Puuronen 2014, 41.)

Tutkimuksen mukaan osa syy siihen, miksi etsivän nuorisotyön monialainen yhteistyö koetaan vieraaksi muille toimijoille, voi johtua niin sanotusta ”omistajuusajattelusta”. Jotkut toimijoista voivat ajatella, että etsivät nuorisotyöntekijät tulevat työssään ”heidän alueelleen”. Syy tähän voi johtua kuntien sektoroituneesta palvelujärjestelmästä, jossa monialaista yhteistyötä on tehty lähinnä oman sektorin sisällä. Monialainen yhteistyö olisikin hyvä laajentaa sektoreiden väliseksi nuorten ohjaus- ja palveluverkoston myötävaikutuksella. (Puuronen 2014, 41-42.)

Puurosen tutkimuksen mukaan etsivät nuorisotyöntekijät joutuvat kohtaamaan uutena tukipalveluna usein sektoroituneen palvelujärjestelmän ongelmat. Tutkimuksessa tuli esiin ihannetilanne, jossa nuorisolähtöinen ajattelu ja tiiviin yhteistyön tekeminen olisi levinnyt laajalti eri toimialoille ja näin ollen ei tarvittaisi enää

erillistä etsivää nuorisotyötä tukipalveluna. Tällaisessa tilanteessa nuoren ohjauksessa yhteen palveluun, palvelussa kuunneltaisiin nuorta ja ohjattaisiin hänet oikeiden palveluiden piiriin. (Puuronen 2014, 42-43.)

Yhteisellä työllä parempaa -oppaassa tuodaan esiin, että asiakaslähtöinen työskentelytapa yleensä johtaa monialaiseen yhteistyöhön, sillä yleensä nuoren ongelmat ovat yhteen kietoutuneita ja ne vaativat selvittääkseen monenlaista osaamista. Oppaassa tuodaan esille sama sektorikeskeinen ajattelu kuin Puurosen tutkimuksessa. Sektorikeskeisen ajattelun ongelmaksi koituu se, että siinä nähdään vain osa ongelmasta ja tämä johtaa kustannusten väärin arviointiin. Sektorikeskeisessä ajattelutavassa ei osata arvioida kustannusten jakaantumista eri toimijoille. Oppaan mukaan kaikki nämä yhdessä johtavat siihen, että päätöksentekijät tekevät päätöksensä väärin perustietoihin pohjaten. Tämän ehkäisemiseksi monialainen yhteistyö on tärkeää. (Yhteisellä työllä parempaa 2014, 14.)

5 KYSELYN TULOKSET

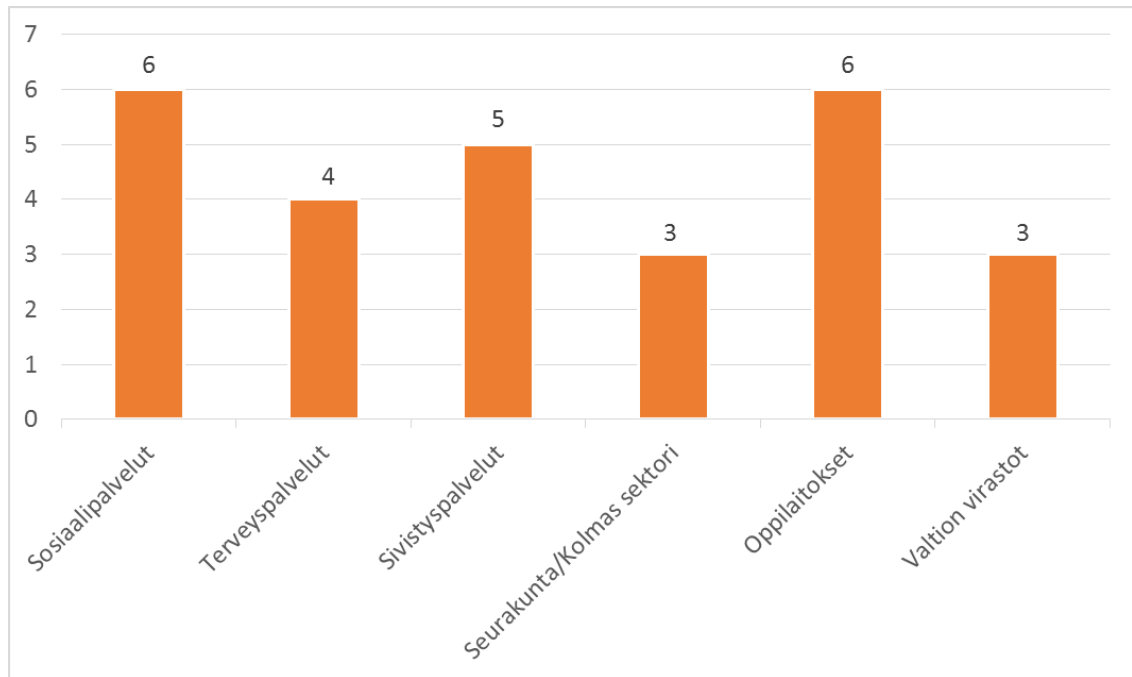
5.1 Kyselyn taustatietoa

Lähetin kyselyn 62:lle Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanille. Kyselyyn vastaaminen tapahtui Webropolissa, jonne yhteistyökumppanit saivat linkin sähköpostiinsa. Sähköpostin yhteydessä oli saatekirje, jossa kerroin mitä varten kysely toteutetaan ja miksi kyselyyn vastaaminen olisi tärkeää. Yhteistyökumppaneista 27 vastasi kyselyyn, mikä tarkoittaa sitä, että vastaamisprosentti oli 43,5. Vastauksia tuli jokaiselta toimialalta, jonne lähetin kyselyn.

Kyselyssä kysyttiin esimerkiksi sitä, mitä yhteistyö Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa käytännössä on, miten kehittäisi yhteistyötä Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa, sekä kokevatko yhteistyökumppanit yhteistyönsä Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa hyödylliseksi. Kyselyn kysymystyyppit vaihtelivat avokysymyksistä asteikkokysymyksiin.

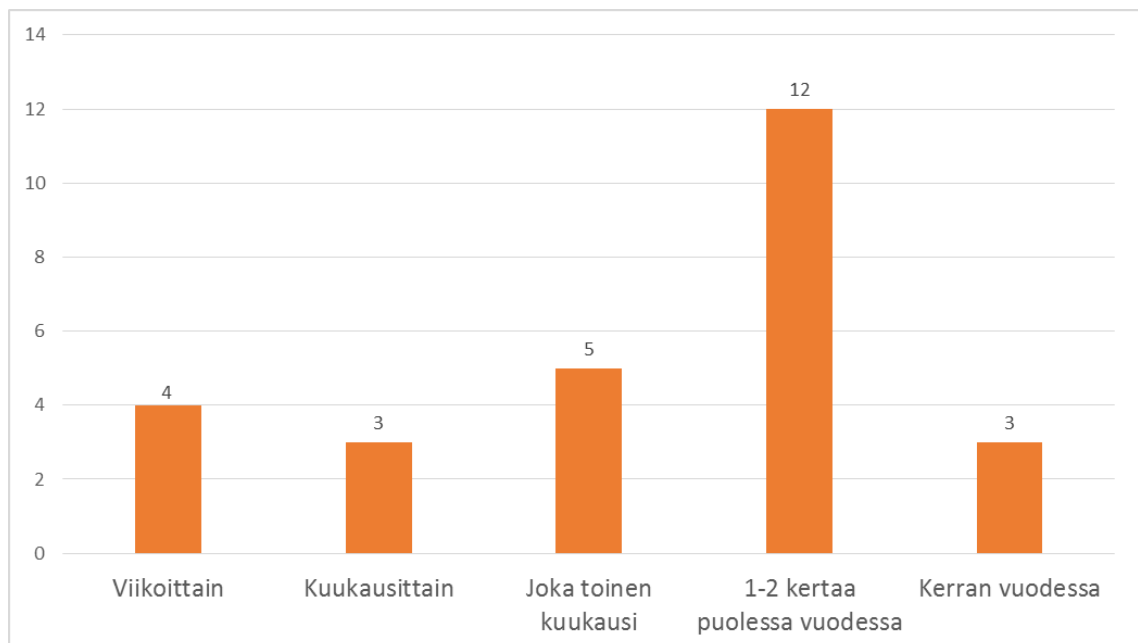
Vastauksia tuli kaikilta niiltä toimialoilta, jonne lähetin kyselyn. Näin ollen vastauksissa on edustettuina sosiaalipalvelut, terveystyöpalvelut, sivistyspalvelut, seurakunta ja kolmas sektori, oppilaitokset ja valtion virastot (Kuvio 1). Koska vastauksia tuli jokaiselta toimialalta, yhteistyötä on mahdollista lähteä kehittämään kokonaisvaltaisemmin kuin esimerkiksi siinä tilanteessa, jossa vastauksia olisi tullut vain sosiaali- ja terveystyöpalveluilta.

Vastausvaihtoehtoja mietimme yhdessä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa, sillä tavoitteena oli, että vaihtoehdot eivät ole liian yksityiskohtaisia. Jos vaihtoehtoisissa olisi ollut esimerkiksi ”ammattikoulu”, ”peruskoulu” ja ”10-luokka”, olisi vastaamiselle todennäköisesti ollut suurempi kynnys, sillä tällaiset vastausvaihtoehdot eivät välttämättä suojele anonymiteettiä. Ammattikoulu, peruskoulu ja 10-luokka menivät lopullisissa vastausvaihtoehtoisissa ”oppilaitokset”-vaihtoehdon alle.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden toimialat

Kyselyn vastauksien mukaan yleisimmin yhteistyötä tehdään 1-2 kertaa puolessa vuodessa. Vähimmillään yhteistyötä tehdään kerran vuodessa ja useimmillaan viikoittain. Kukaan yhteistyökumppaneista ei ilmoittanut tekevänsä yhteistyötä harvemmin kuin kerran vuodessa (Kuvio 2).

Kuvio 1. Kuinka usein yhteistyötä tehdään

5.2 Yhteistyö käytännössä

Kyselyn vastauksien perusteella Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden yhteistyö vaikuttaa olevan monipuolisesti eri toimijoiden kanssa tehtyä yhteistyötä. Yhteistyötä on tehty esimerkiksi nuoren psyykkisen hyvinvoinnin, ammatinvalinnan ja talousasioiden edistämiseksi. Lisäksi yhteistyöllä on tuettu muun muassa opinnot tai asepalveluksen keskeyttäneitä nuoria. Yhteistyöhön joidenkin yhteistyökumppaneiden kanssa on liittynyt myös erilaisia tapahtumia ja ryhmäytymispäiviä.

Vastauksista tulee ilmi, että etsivä nuorisotyöntekijä on auttanut nuoria hakeutumaan hoitoon. He ovat saattaneet esimerkiksi soittaa nuoren puolesta ja varata näin hänelle ajan. Lisäksi etsivät nuorisotyöntekijät ovat helpottaneet yhteistyökumppanin työtä sillä, että he ovat tukeneet nuorta sitoutumaan käynneillä käymiseen. Nuoren ohjaaminen on kummallekin yhteistyötaholle kuuluvaa, joten vastauksista tulee ilmi, että yhteistyökumppani puolestaan on ohjannut yhteistä asiakasta kysymään etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä apua joissakin käytännön asioissa, esimerkiksi opiskeluun, asuntoon tai Kelaan liittyen. Vastausten perusteella palveluohjaus kuuluu olennaisesti siihen käytännön työhön, mitä etsivät nuorisotyöntekijät tekevät eri yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhteistyöhön liittyy kyselyn vastauksien perusteella myös paljon oppilaitoksien kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppilaitoksista otetaan etsiviin nuorisotyöntekijöihin yhteyttä esimerkiksi niiden oppilaiden kohdalla, jotka ovat keskeyttäneet opinnot tai kokevat koulussa käymisen hankalaksi, minkä vuoksi heille kertyy paljon poissaoloja. Tämän lisäksi etsivät nuorisotyöntekijät tekevät toimintaansa tutuksi oppilaitoksissa esimerkiksi osallistumalla opintoja aloittavien oppitunneille sekä opintoja päättävien oppitunneille ja osallistumalla peruskoulunsa päättävien info-tilaisuuksiin.

Kempeleen etsivät nuorisotyöntekijät ovat auttaneet nuorta myös työhön ja talouteen liittyvissä asioissa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorta on tuettu esimerkiksi työllistymisessä, kesätöiden löytämisessä sekä työkokeilu- ja palkkatukiasioissa. Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu joskus ura- ja ammatinvalintasuunnitteluun yhdessä yhteistyökumppanin ja nuoren kanssa, jonka jälkeen

etsivä nuorisotyöntekijä auttaa nuorta käytännön asioissa, esimerkiksi kouluun hakemisessa tai työkokeilussa. Yhteistyökumppaneiden kanssa on autettu selvittämään myös nuorten mahdollisia etuuksia ja ylipäänsä ohjattu ja tuettu talousasioissa.

Näiden lisäksi vastauksista tulee ilmi, että etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa tehdään yhteistyötä erilaisten tapahtumien merkeissä esimerkiksi ryhmäytymispäivissä. Useat yhteistyökumppanit kertovat myös, että he keskustelevat Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden yhteisistä asiakkaista ja erilaisista asiakastilanteista. Lisäksi he antavat molemminpuolista ammatillista tietoa toisilleen. Joillakin yhteistyökumppaneilla etsivät nuorisotyöntekijät toimivat myös työparina viikoittaisissa tapaamisissa yhteisten asiakkaiden kanssa.

Kyselyn vastauksista käy ilmi myös mitä etsivien nuorisotyöntekijöiden ja heidän yhteistyökumppaneiden väliseen yhteistyöhön kuuluu. Tässä kysymyksessä olin laittanut erilaisia väittämiä siihen liittyen, mitä heidän ja etsivien nuorisotyöntekijöiden väliseen yhteistyöhön voisi kuulua. Esimerkiksi ”Olen ohjannut nuoria Kempeleen etsivän nuorisotyön asiakkaaksi”. Yhteistyökumppanit valitsivat vastaukseksi ”kyllä”, ”ei” tai ”en osaa sanoa”.

Suurin osa vastaajista (25) koki, että heidän ja etsivien nuorisotyöntekijöiden välinen yhteistyö on auttanut tuen tarpeessa olevia nuoria. Lähes kaikki vastaajista (26) myös tiesivät, missä asioissa etsiviin nuorisotyöntekijöihin voi ottaa yhteyttä. Laki velvoittaa 13 yhteistyökumppania ilmoittamaan tietynlaisissa tilanteissa nuoresta etsivälle nuorisotyölle, kun taas viisi yhteistyökumppania ei osannut sanoa velvoittaako laki heitä. Yhdeksää yhteistyökumppania laki ei velvoita ilmoittamaan nuoresta etsivälle nuorisotyölle.

Nuorisolain mukaan opetuksen järjestäjän tulee luovuttaa tiedot etsivälle nuorisotyölle nuoresta, joka ei ole perusopetuksen jälkeen sijoittunut jatko-opintoihin. Tämän lisäksi koulutuksen järjestäjän täytyy luovuttaa tiedot alle 25-vuotiaasta nuoresta, jos nuori keskeyttää ammatilliset opinnot tai lukio-opinnot. Myös puolustusvoimien ja siviilipalveluksen tulee luovuttaa etsivälle nuorisotyölle tiedot alle 25-vuotiaasta nuoresta, joka vapautetaan palveluksesta tai joka keskeyttää palveluksen. Tietoja nuoresta ei tule kuitenkaan luovuttaa etsivälle nuorisotyölle, jos

veloitettu taho arvioi omien tietojensa pohjalta, ettei nuori ole etsivän nuorisotyön tarpeessa. (Nuorisolaki 693/2010 3:7.c §.)

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Olen ohjannut nuoria Kempeleen etsivän nuorisotyön asiakkaaksi	20	6	1
Nuoria on tullut asiakkaakseni etsivän nuorisotyön kautta	15	11	1
Laki velvoittaa minut ilmoittamaan nuoresta tietyissä tilanteissa etsivälle nuorisotyölle	13	9	5
Tiedän mihin liittyvissä asioissa etsivään nuorisotyöntekijään voi ottaa yhteyttä	26	1	0
Yhteistyömme on auttanut tuen tarpeessa olevia nuoria	25	0	2
Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään koulutukseen	11	3	13
Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään työllistämispalveluiden piiriin	15	4	8
Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään työelämään	9	3	15
Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin	13	4	10
Yhteistyömme on auttanut nuorta löytämään uuden vapaa-ajan harrastuksen	8	7	12
Yhteistyömme on antanut nuorelle välineitä toimia omassa elämässään	17	3	7
Yhteistyömme on vahvistanut nuoren kokemuksia omista elämähallintataidoistaan	16	2	9

Joissakin väittämissä, esimerkiksi ”yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään työelämään”, ”yhteistyömme on auttanut nuorta löytämään uuden vapaa-ajan harrastuksen”, ”yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään koulutukseen” ja ”yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin”, useat olivat vastanneet ”en osaa sanoa”. Näitä vastauksia oli perusteltu muun muassa sillä, että yhteistyökumppanin ja etsivien nuorisotyöntekijöiden välinen yhteydenpito loppuu, kun nuori ei ole enää yhteistyökumppanin asiakkaana. Näin ollen yhteistyökumppani ei tiedä miten nuorella menee ja onko heidän yhteistyönsä kantanut hedelmää. Jotkut taas kertoivat, että yhteistyö etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa on jatkunut vasta niin vähän aikaa, että yhteistyön pitkäkestoista vaikutusta on haastavaa arvioida.

Väittämän ”yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään työllistämispalveluiden piiriin” vastauksissa oli sekä heitä, jotka olivat vastanneet kyllä (15) että heitä, jotka olivat vastanneet ”en osaa sanoa” (8). Vain neljä yhteistyökumppania oli vastannut, että heidän ja etsivien nuorisotyöntekijöiden välinen yhteistyö ei ole edesauttanut nuorta pääsemään työllistämispalveluiden piiriin.

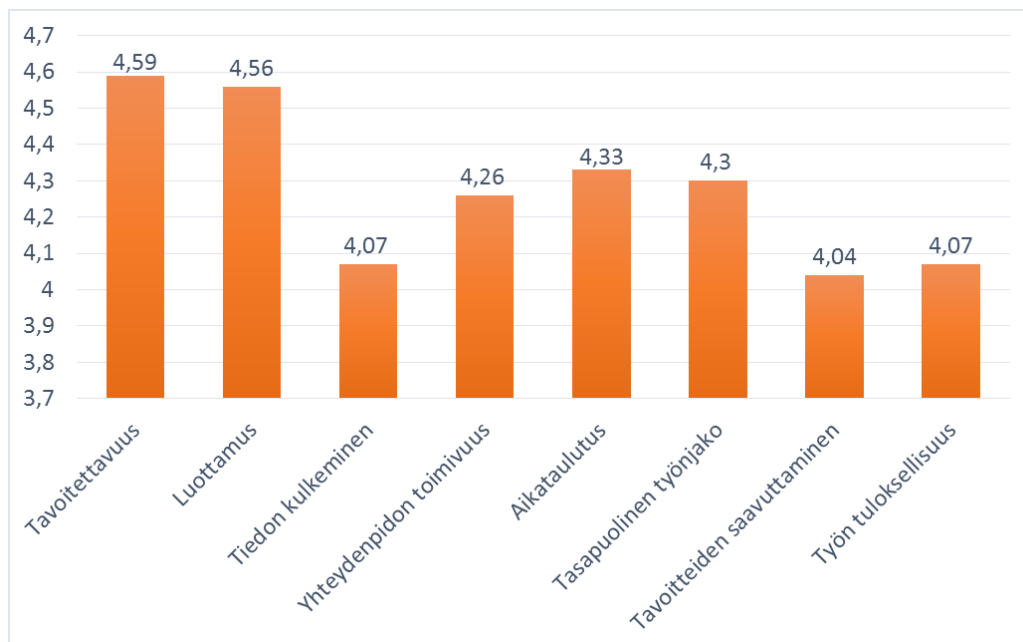
Vastausten mukaan nuoria on yhteistyön myötä sekä ohjautunut etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä yhteistyökumppaneiden asiakkaiksi että yhteistyökumppaneilta etsivien nuorisotyöntekijöiden asiakkaiksi. 20 vastaajaa ilmoitti ohjanneensa nuoria etsivän nuorisotyön asiakkaaksi, kun taas 15 vastaajaa oli saanut asiakkaita

etsivän nuorisotyön kautta. Näin ollen asiakkaiden ohjaaminen vaikuttaisi olevan usean yhteistyökumppanin kanssa molemminpuolista.

17 yhteistyökumppania oli sitä mieltä, että heidän ja etsivän nuorisotyön välinen yhteistyö on antanut nuorelle välineitä omassa elämässä toimimiseen. Lisäksi 16 yhteistyökumppania oli sitä mieltä, että yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa on vahvistanut nuoren kokemuksia omista elämönhallintataidoistaan.

5.3 Yhteistyön sujuvuus keskiarvoina

Kyselyssä selvitettiin myös, kuinka hyvin tietyt asiat toimivat yhteistyössä. Vastatessa tähän kysymykseen, käytössä oli viisiportainen Likertin asteikko, jonka vastausvaihtoehtoina oli ”erinomaisesti” (5), ”hyvin” (4), ”tydyttävästi” (3), ”kohtalaisesti” (2) ja ”huonosti” (1). Kysymyksessä yhteistyön sujuvuutta mitattiin tavoitettavuuden, luottamuksen, tiedon kulkemisen sekä yhteydenpidon toimivuuden osalta. Näiden lisäksi tarkoituksena oli saada selville aikataulutuksen, tasapuolisen työnjaon, tavoitteiden saavuttamisen ja työn tuloksellisuuden toimivuus yhteistyössä. Jokaiseen kohtaan keskiarvoksi tuli yli 4,0, joten näiltä osin voidaan ajatella yhteistyön toimivan hyvin (Kuvio 3).

Kuvio 2. Yhteistyön toimivuus osa-alueittain

Paras keskiarvo tuli tavoitettavuudelle sekä luottamukselle. Tavoitettavuuden keskiarvoksi tuli 4,59, kun taas luottamuksen 4,56. Näiden perusteella siis yhteistyökumppanit kokevat, että Kempeleen etsivät nuorisotyöntekijät ovat lähes erinomaisesti tavoitettavissa sekä heihin voi luottaa lähes erinomaisesti.

Heikoimmat keskiarvot olivat tavoitteiden saavuttamisella, tiedon kulkemisella ja työn tuloksellisuudella. Tavoitteiden saavuttamisen keskiarvo on tulosten mukaan 4,04, joten yhteistyökumppanit kokevat, että tavoitteet heidän välisessä yhteistyössään on saavutettu hyvin. Vaikka tavoitteiden saavuttamisella onkin heikoin keskiarvo, ei senkään keskiarvo ole huono. Sekä tiedon kulkemisen että työn tuloksellisuuden keskiarvo on vastausten mukaan 4,07, mikä tarkoittaa sitä, että yhteistyökumppaneiden mielestä tieto kulkee hyvin sekä työ tuottaa hyvin tulosta.

Vastauksissa tulee ottaa huomioon, että yhteistyö vaatii molemminpuolisuutta onnistuakseen. Tämä tarkoittaa myös sitä, että yhteistyön kehittäminen lähtee sekä etsivistä nuorisotyöntekijöistä että heidän yhteistyökumppaneistaan. Esimerkiksi jotta tieto kulkee hyvin, tulee molempien osapuolien tiedottaa toisiaan heitä koskevista asioista. Jotta tavoitteita voidaan saavuttaa, vaaditaan asiaan molempien osapuolien panosta.

Muutama yhteistyökumppani vastasi lopussa olleeseen vapaan kommentin kohtaan, että tekevät yhteistyötä Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa niin vähän, että tähän kysymykseen vastaaminen koettiin haastavaksi. Koska kysymystä ei voinut ohittaa, heidän oli kuitenkin pakko vastata jotakin. Tämän vuoksi vastausten luotettavuudesta ei ole täyttä varmuutta ja niihin tulee suhtautua varauksella. Jälkeenpäin ajateltuna tämän kysymyksen kohdalle olisi ollut hyvä laittaa ohittamismahdollisuus. Kuitenkin ajattelen, että vastaukset antavat suuntaa yhteistyön sujuvuudesta, sillä vastauksia tuli 27, joista vain pieni osa kertoi tämän kysymyksen olleen haastava.

5.4 Yhteistyössä onnistunutta ja kehitettävää

Suurin osa yhteistyökumppaneista kokee kyselyn vastausten perusteella, että yhteistyö etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa on ollut hyödyllistä. Muutama vastaaja toteaa, että yhteistyötä on ollut sen verran vähän, ettei hän osaa arvioida kuinka hyödyllistä yhteistyö on ollut. Yhteistyön hyödyllisyyttä on perusteltu monella eri tavalla. Esimerkiksi yhteistyökumppanit kouluista kokevat hyväksi asiaksi sen, että kun nuori keskeyttää opinnot, hän ei jää tyhjän päälle, sillä joku on ”ottamassa koppia”. Tämän myötä myös yhteistyökumppanille tulee sellainen tunne, että joku hoitaa nuoren asioita senkin jälkeen, kun koulun henkilökunta ei enää ole tukemassa.

”Niissä tapauksissa, jossa koulun keinot tukea ovat loppuneet, etsivä nuorisotyö on pystynyt ottamaan ”koppia”. Itselle on tullut levollinen mieli, ettei nuori ole jäänyt tyhjän päälle.”

Yhteistyön kautta on myös saatu ohjattua nuoria niiden palveluiden piiriin, joita nuori tarvitsee. Useat yhteistyökumppanit mainitsevat, että heille on tullut asiakkaita etsivän nuorisotyön kautta, tai he ovat ohjanneet heidän asiakkaita etsivään nuorisotyöhön. Vastauksissa kuitenkin muistutetaan, että avusta ja yhteistyöstä on silloin eniten hyötyä, kun nuori itse on valmis ottamaan avun vastaan.

Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden ammattitaidosta on yhteistyön kautta ollut hyötyä myös sillä tavalla, että heiltä on mahdollista kysyä apua ja vinkkejä. Yhteistyökumppanin mukaan Kempeleen etsivillä nuorisotyöntekijöillä on ammatillista näkemystä ja laaja-alaista kokemusta työstä ja tämän vuoksi heiltä on mahdollista saada apua tarvittaessa. Useat yhteistyökumppanit mainitsevat myös sen, että etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä on esimerkiksi voinut saada tietynlaisissa tilanteissa tarvittavia tietoja asiakkaan palvelutarpeen arvioimiseksi.

Vastauksissa todetaan hyödylliseksi se, että yhteistyökumppani tietää, että nuorella on etsivä nuorisotyöntekijä auttamassa arjen asioissa. Myös esimerkiksi virallisten kaavakkeiden täyttämisen on ollut hyödyllistä, että nuoren lisäksi on ollut läsnä sekä yhteistyökumppani että etsivä nuorisotyöntekijä. Näin on saatu asioita hoidettua niin, että nuori itse myös ymmärtää ne. Esimerkiksi Kelan paperit voivat olla haastavia nuorelle yksinään täytettäväksi.

Kyselyn vastauksista nousi esiin myös yhteistyöhön liittyviä kehittämiskohteita. Jotkut toivoivat enemmän aktiivista yhteydenpitoa silloin, kun heillä ja etsivillä nuorisotyöntekijöillä on yhteisiä asiakkaita. Lisäksi esille tuli myös se, että kun yhteistyötä tehtäisiin enemmän, yhteistyökumppanin olisi helpompaa ohjata etsivää nuorisotyötä tarvitseva nuori etsivän nuorisotyön piiriin, sekä toisin päin.

Muutama yhteistyökumppani oli sitä mieltä, että he haluaisivat tietää enemmän etsivästä nuorisotyöstä. Heitä kiinnostaisi kuulla esimerkiksi mitä heidän työ pitää sisällään, millaisia asiakkaita heillä on, mitä toimintatapoja ja tavoitteita heillä on, mitä he odottavat yhteistyökumppaniltaan sekä millaisissa asioissa heihin voi olla yhteydessä.

Usealta yhteistyökumppanilta tuli toivetta jonkinlaisesta tapaamisesta. He halusivat tavata etsiviä nuorisotyöntekijöitä keskenäänkin, ilman nuoria. Tällöin olisi mahdollista käydä läpi yhteistyötä molempien näkökulmasta, vaihtaa kuulumisia ja tehdä tilannekartoitusta. Samassa yhteydessä olisi mahdollista käydä läpi myös hyväksi todettuja toimintatapoja sekä uusia tapoja toimia. Palavereiden avulla olisi mahdollista myös tutustua paremmin yhteistyökumppaniin, mikä osaltaan voisi edistää yhteistyötä. Esille tuli myös toiveita erilaisista tapahtumista, ryhmäytymispäivistä, yhteisöllisestä työstä sekä teemaviikoista, joita etsivät nuorisotyöntekijät voisivat toteuttaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Kuitenkaan mitään erityistä teematoivetta esimerkiksi teemaviikolle ei noussut esiin.

Vastauksissa ehdotettiin myös sitä, että koska etsivää nuorisotyötä tarvitsee ”marginaaliporukka”, voisi infoa kohdentaa enemmänkin tälle marginaaliporukalle. Kaikille olisi hyvä järjestää esimerkiksi yleisinfoa etsivästä nuorisotyöstä, mutta vastauksissa toivottiin, että tämän lisäksi tietoa jaettaisiin vielä kohdenneummin esimerkiksi tietyille pienryhmille ja pienryhmäläisten huoltajille.

Osa yhteistyökumppaneista toivoi yleisesti ottaen aktiivisempaa yhteydenpitoa, sekä herkempää yhteyden ottamista syrjäytymisvaarassa olevien nuorten osalta. Monet yhteistyökumppanit olivat myös sitä mieltä, että heidän ja etsivien nuorisotyöntekijöiden välinen yhteistyö toimii hyvin, eivätkä näin ollen keksineet mitään kehittämiskohteita. Toisin kuin Anne Puurosen tutkimuksessa (2014), opinnäytetyöni kyselyn vastauksissa ei tullut ilmi ”omistajuusajattelua”, jonka mukaan etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit kokisivat, että etsivät nuorisotyöntekijät

tulisivat yhteistyökumppaneiden työalueelle. Anne Puurosen tutkimuksessa tuli esille, että jotkut etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneista kokevat, että etsivä nuorisotyö tulee heidän toimialalleen tekemään heidän työtään (Puuronen 2014, 41). Vaikka kyselyyn en ollutkaan laittanut suoranaista kysymystä tähän liittyen, ajattelen, että yhteistyökumppanit olisivat kertoneet viimeistään kehittämissuhteista kysyttäessä, että heidän mielestään etsivä nuorisotyö tulee liian lähelle heidän työaluettaan.

6 KONKREETTISIA YHTEISTYÖN KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

6.1 Etsivän nuorisotyön esittely

Yhteistyökumppaneilta tuli toiveita, että he haluaisivat kuulla enemmän etsivästä nuorisotyöstä. Vaikka työnkuva on monelle tuttu, heistä olisi mielenkiintoista kuulla etsivien nuorisotyöntekijöiden käytännön työstä, millaisia asiakkaita heillä on sekä mitä muuta heidän työ pitää sisällään kuin asiakkaiden kohtaamisen.

Tämän ehdotuksen toteuttamiseksi voisi järjestää jonkun yhteisen iltapäivän yhteistyökumppaneiden kanssa, jossa etsivät nuorisotyöntekijät kertovat työstään. Tilaisuuteen olisi kaikkien halukkaiden yhteistyökumppaneiden mahdollista tulla. Lisäksi yhteistyökumppaneilla olisi mahdollista esittää kysymyksiä etsiville nuorisotyöntekijöille. Tämän kautta he oppisivat etsivän nuorisotyön lisäksi tuntemaan myös toisensa paremmin sekä heille tulee mahdollisuus verkostoitua muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kyselyn vastauksista tuli ilmi, että osa yhteistyökumppaneista pohtivat millaisissa tilanteissa etsiviin nuorisotyöntekijöihin on mahdollista ottaa yhteyttä. Esittelytuokion myötä myös tämä asia saattaisi selvitä heille aiempaa paremmin.

6.2 Vuosittaiset palaverit

Useat yhteistyökumppanit toivoivat muun yhteydenpidon lisäksi vuosittaisia palaveriteita, jotka pidettäisiin yksi tai kaksi kertaa vuodessa. Tämän vuoksi etsivät nuorisotyöntekijät voisivat lähteä kehittämään yhteistyötä myös siten, että kysyvät yhteistyökumppaneilta heidän halukkuuttaan vuosittaisiin palaverihin. Tämän jälkeen etsivät nuorisotyöntekijät voisivat alkaa suunnitella palavereiden ajankohtaa ja läpikäytäviä asioita heidän kanssa, jotka kokevat palaverit tarpeelliseksi. Kyselyn vastausten perusteella useimmat halusivat, että palavereissa esimerkiksi käydään läpi kuulumisia, hyväksi todettuja toimintatapoja sekä tehdään tilannekatsaus. Palavereissa voisi olla kerralla useampi yhteistyökumppani mukana, jolloin voisi käydä läpi myös sitä, missä suhteessa kenenkin ammattilaisen rooli näyttäytyy etsivässä nuorisotyössä. Toisaalta palaverit myös pienemmällä porukalla, muutaman henkilön kesken voisivat olla tarpeellisia, sillä tämä antaa

mahdollisuuden tarkastella yhteistyötä lähemmin juuri tämän yhteistyökumppanin kanssa.

Palavereissa olisi mahdollista käydä myös läpi niitä asioita, jotka ovat sujuneet ja myös niitä asioita, jotka tarvitsevat vielä kehittämistä. Jos palavereita olisi säännöllisesti, olisi niin etsivillä nuorisotyöntekijöillä kuin myös yhteistyökumppaneilla mahdollista pitää toinen osapuoli paremmin tilanteen tasalla ajankohtaisista asioista. Palaverit olisivat siis myös yksi keino kehittää ja syventää yhteistyötä. Jos etsivät nuorisotyöntekijät tapaavat yhteistyökumppaneitaan esimerkiksi aina asiakkaan läsnä ollessa, silloin ei ole mahdollisuutta puhua muista kuin asiakkaan asioista. Tämän vuoksi olisikin hyvä, että muita asioita varten järjestettäisiin tietoisesti aikaa.

6.3 Teemaviikkoja ja – tapahtumia

Yhteistyökumppaneilta tuli ehdotuksia erilaisista teemaviikoista, tapahtumista ja ryhmäytymispäivistä. Myös koulutuksien ja kurssien järjestämistä nuorille yhdessä yhteistyökumppanin kanssa toivottiin. Etsivät nuorisotyöntekijät voisivat olla mukana esimerkiksi erilaisissa nuorille suunnatuissa tapahtumissa. Tämän toteutumisessa auttaisi se, että mikäli yhteistyökumppanilla on jokin nuorten tapahtuma tulossa, he voisivat pyytää etsiviä nuorisotyöntekijöitä mukaan.

Teemaviikkoja- ja tapahtumia on esimerkiksi oppilaitoksilla paljon. Nuoria askaruttavia teemoja on usein esillä, esimerkiksi kiusaaminen ja erilaisuus. Tämän kaltaisilla teemaviikoilla etsivillä nuorisotyöntekijöilläkin voisi olla oma roolinsa. Tällaisia teematapahtumia etsivät nuorisotyöntekijät voisivat järjestää myös yhteistyössä yhteistyökumppaneidensa kanssa niille kohderyhmille, joille se voisi olla tarpeellisinta. Kuitenkin tulee muistaa, että niin etsivillä nuorisotyöntekijöillä kuin myös heidän yhteistyökumppaneillaan on aikaa rajallinen määrä, joten teemaviikkoja- ja tapahtumia ei ole mahdollista järjestää jokaisen yhteistyökumppanin kanssa erikseen.

6.4 Infoja kohderyhmille

Kyselyn vastauksissa oli myös toive siitä, että yleisinfoa järjestettäisiin kaikille, jotka etsivän nuorisotyön kohderyhmään kuuluvat. Tämän lisäksi toiveessa painotettiin henkilökohtaisempaa lähestymistä joillekin kohderyhmille. Esimerkiksi pienryhmille ja heidän huoltajille voisi pitää vielä oman infotilaisuuden. Tämän myötä nuoret osaisivat tarvittaessa ottaa yhteyttä etsivään nuorisotyöhön. Vaikka nuori on voinut jo aiemmin kuulla etsivästä nuorisotyöstä, henkilökohtaisempi lähestyminen voisi tehdä yhteyden ottamisesta helpompaa. Toisaalta juttellessani etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa, tuli ilmi, että etsivät nuorisotyöntekijät käyvät pitämässä infotilaisuuksia eri kohderyhmille. Koska kysely toteutettiin anonyymisti, on mahdotonta sanoa, ketkä yhteistyötahoista ehdottivat tällaista kehittämissuunnitelmasta. Kuitenkin kyselyn vastausten perusteella on saatu selville, että tällaista toivotaan, joten etsivien nuorisotyöntekijöiden niin päättäessä he voivat yrittää ottaa selvää, ketkä yhteistyökumppaneista tätä toivoivat.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoite oli selvittää Kempeleen etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneiden kokemuksia yhteistyöstä. Tämän lisäksi tavoitteena oli saada selvää siitä, mitä kehittämisehdotuksia yhteistyölle heillä on. Aiheen valinta oli siltä kannalta hyvä, että opin itsekin paljon siitä, kuinka monialaista yhteistyö voi työelämässä olla. Uskon, että vaikken koskaan päätyisikään työskentelemään esimerkiksi etsivässä nuorisotyössä, on opinnäytetyöni aihe opettanut minulle myös yleisesti ottaen sen, kuinka usean tahon kanssa yhteistyötä tehdään. Lisäksi olen huomannut myös käytännössä kiinnostäväni enemmän huomiota siihen, kuinka erilaisia yhteistyökumppaneita eri tahoilla on ja mikä on minkäkin tahon rooli suurissa yhteistyökumppaneiden viidakoissa. Totta kai näiden asioiden lisäksi olen saanut suuren määrän teoretietoa etsivästä nuorisotyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lainsäädännöistä, jotka näitä asioita säätelevät.

Koen etsivän nuorisotyön todella tärkeäksi palvelumuodoksi. On hieno asia, että se on alkanut vakiinnuttaa paikkaansa kunnan palvelujärjestelmissä ja yhä useampi nuori ja yhteistyötaho ovat tietoisia sen toiminnasta. Nuorten syrjäytyminen on suuri ongelma, joten etsivä nuorisotyö tulee todella tarpeen. Harmillista toki on, että välttämättä ne nuoret, jotka olisivat eniten etsivän nuorisotyön tarpeessa jäävät kaikkien palveluiden ulkopuolelle ja tämän vuoksi eivät tavoita etsivää nuorisotyötä. Ehkä tässäkin asiassa etsivä nuorisotyö kehittyy tulevaisuudessa, vaikka toisaalta etsivä nuorisotyö perustuu aina nuoren vapaaehtoisuuteen.

Opinnäytetyöni on hyödynnettävissä ainakin Kempeleen etsivällä nuorisotyöllä, sillä se on tehty varta vasten heille. Muiden paikkakuntien etsivien nuorisotyöntekijöiden voi olla haastavaa hyödyntää opinnäytetyötäni, sillä yhteistyökuviot voivat olla niin erilaiset muilla paikkakunnilla. Lisäksi kyselyn tulokset käsittelevät nimenomaan Kempeleen etsivää nuorisotyötä ja heidän yhteistyökumppaneiden kokemuksia yhteistyöstä, joten niistä ei ole suurtakaan hyötyä muiden kuntien etsiville nuorisotyöntekijöille. Kuitenkin uskon, että tulokset voivat antaa suuntaa muillekin siitä, mitkä asiat koetaan yhteistyössä hyväksi ja toimivaksi, mitä asioita yhteistyössä arvostetaan, ja mitä etsivän nuorisotyön toiminnassa voisi kehittää, että yhteistyö olisi entistäkin monipuolisempaa.

Pidän opinnäytetyöni tuloksia luotettavina. Kyselyyn vastasi 27 henkilöä 62 henkilöstä, joten vastausprosentti on 43,5 %. Suurelle joukolle lähetetyn kyselyn vastaamisprosentti on yleensä parhaimmillaan 30–40 %, kun taas erityisryhmille lähetetyn kyselyn vastaamisprosentti voi muistutuskirjeen jälkeen olla 70–80 % (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 191). Olen itse tyytyväinen vastausprosenttiin ja varsinkin siihen, kuinka laajoja vastauksia sain avokysymyksiin. Hienoa on myös se, että vastauksia tuli jokaiselta toimialalta, jonne kyselyn lähetin, joten vastauksissa on mielestäni tullut monipuolisesti eri yhteistyökumppaneiden näkemyksiä esiin.

Mielestäni kyselyn tulokset antavat suuntaa siitä, ovatko yhteistyökumppanit tyytyväisiä heidän ja Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden väliseen yhteistyöhön. Tietenkin täytyy ottaa huomioon, että 35 yhteistyökumppania ei vastannut kyselyyn ja vastaukset voisivat näyttää eriltä, jos kaikki olisivat vastanneet. Myös yhden kysymyksen kohdalla muutama henkilö oli kokenut vastaamisen haastavaksi, sillä he tekevät yhteistyötä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa niin vähän. Tämä vaikuttaa omalta osaltaan kyseisen kohdan vastausten luotettavuuteen. Kuitenkin tulee ottaa huomioon, että vain muutama oli ilmaissut kohdan olleen haastava, joten ajattelen, että tämän kohdan vastauksia voidaan pitää suuntaa antavina.

Opinnäytetyöni kysely oli anonyymi, sillä ajattelimme yhdessä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa, että se voisi edesauttaa yhteistyökumppaneiden totuudenmukaista vastaamista kysymyksiin. Näin myös kehittämisideoita on uskallettu todennäköisesti kertoa rohkeammin. Käytännön kehittämisideoita tuli useilta yhteistyökumppaneilta. Kehittämisideoita läpikäydessäni huomasin anonymiteetin tuovan oman haastavuutensa tässä asiassa, sillä en voi tietää kuka toivoi mitään yhteistyön kehittämisen eteen. Useita asioita, joita toivottiin, etsivät nuorisotyöntekijät tekevät jo joidenkin yhteistyökumppaneiden kanssa. Kyselyn avulla kuitenkin on saatu selville, että tietynlaisia asioita toivotaan yhteistyöhön lisää, joten etsivät nuorisotyöntekijät voivat huomioida sen omassa työssään ja miettiä, mitä näistä asioista pitäisi mahdollisesti lisätä kenenkin yhteistyökumppanin kanssa.

Koen, että opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä, haastava ja monivaiheinen prosessi. Alussa kaikki tuntui vielä hieman sekavalta ja ei oikein tiennyt mistä

lähteä liikkeelle. Asiat kuitenkin alkoivat sujua hiljalleen. Koin myös aineistonkeruumenetelmien miettimisen haastavaksi. Loppujen lopuksi koin järkeväksi sen, että teen kyselyn ja jos siihen tulee riittävästi vastauksia, se saa riittää. Jos kyselyn vastaukset eivät olisi riittäneet vastaamaan tutkimuskysymyksiini, olisin ottanut haastattelut tueksi. Sain mielestäni monipuolisesti ja riittävästi vastauksia kyselyyni, joten jätin haastattelut pois. Opinnäytetyön tekeminen on vienyt todella paljon aikaa ja energiaa, mutta nyt kun opinnäytetyöni on valmis, olen helpottunut ja iloinen taakse jääneestä opettavaisesta prosessista.

LÄHTEET

- Ahola, A. 2007. Lomaketutkimusprosessi. Teoksessa L. Viinamäki & E. Saari (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Tammi.
- Alanen, O. & Kotkavuori, A. 2014. Välittämisen ammattilaiset. Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Helsingin Diakonissalaitos. Libris Oy.
- Bamming, R. & Hilpinen, M. 2016. Etsivä nuorisotyö 2015, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:28. Viitattu 27.9.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2016/liitteet/okm28.pdf?lang=fi>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 18. painos. Helsinki: Tammi.
- Huhtajärvi, P. 2008. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Jyväskylän yliopisto 2015. Tilastollisesti kuvaava analyysi. Viitattu 29.9.2016. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/tilastollisesti-kuvaava-analyysi>
- Jyväskylän yliopisto 2016. Teemoittelu. Viitattu 19.10.2016. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu>
- Kaartinen-Koutaniemi, J. 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: LK-kirjat.
- Kuure, T. & Lidman, J.(toim.) 2014. Yhteisellä työllä parempaa. Opaskirja monialaisen yhteistyön kehittämiseksi nuorten hyvinvointipalveluissa. <http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/yhteisella-tyolla-parempaa.pdf>
- Lybeck, T. & Walldén, J. 2011. Nuorisolain muutokset – monialainen yhteistyö ja etsivä nuorisotyö. Teoksessa K. Aaltonen (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Männikkö, J. 2010. Etsivää työtettä etsimässä – Kehittämistoimintaa nuorten palveluverkostossa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.10.2016. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/12914/Etsivaa%20tyootetta%20etsimassa%20-%20Kehittamistoimintaa%20nuorten%20palveluverkostossa%20Jaana%20Mannikko%202010.pdf?sequence=1>
- Nuorisolaki 27.1.2006/72.
- Okkonen, S. & Sinkkonen, L. 2015. Kempeleen etsivä nuorisotyö. Kempeleen kunta. Viitattu 5.10.2016. <http://www.kempele.fi/media/valokuvat/vapaa-aika-ja-liikunta/nuorisopalvelut/kempeleen-etsiva-nuorisotyö-2015.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 22.10.2016. http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisotyö/

Pihlaja, J. 1997. ”Ne ei ainakaan laula mitään eteenpäin”. Tampere: Nuorten palvelu.

Pohjola, A. 2007. Eettisyyden haaste tutkimuksessa. Teoksessa L. Viinamäki & E. Saari (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Tammi.

Puuronen, A. 2014. Etsivän katse. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Viitattu 3.10.2016. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/etsivan_katse.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 28.9.2016. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Siurala, L. 2011. Moniammatillinen työ ja sen siirtyminen verkkonuorisotyöhön. Teoksessa K. Aaltonen (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Soanjärvi, K. 2008. Nuorisotyön verkostoituminen – nuorisotyöntekijöiden yhteistyöstä osaamisverkostoksi. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Suomen nuorisotyön tilastot: Etsivä nuorisotyö 2015. Viitattu 5.10.2016. <http://nuorisotilastot.fi/#!/fi/kunta/Asukasluku/perus/choice-1/prosentit/whiteteblue/Koko%20maa/Koko%20maa/table/Mit%C3%A4%20kautta%20tavoitetut%20nuoret%20tulivat%20etsiv%C3%A4n%20nuorisoty%C3%B6n%20piiriin%3F/null/kunta/donut/%5B%5D>

Tampereen yliopisto 2004. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tilastollinen päättely. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 29.9.2016. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/paattely/paattely.html>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2016. Nuorten syrjäytyminen. Viitattu 21.10.2016. https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjaytyminen

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Kysely yhteistyökumppaneille

Liite 1

Hyvä yhteistyökumppani!

Teen opinnäytetyötä Kempeleen nuorisopalveluille, etsivälle nuorisotyölle siitä, miten heidän yhteistyökumppaninsa kokevat yhteistyön ja minkälaista yhteistyötä he toivoisivat tulevaisuudessa Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa. Monialainen yhteistyö ja sen kehittäminen ovat tärkeä osa etsivää nuorisotyötä. Pyydänkin Sinua, yhteistyökumppani, vastaamaan kyselyyn ja vaikuttamaan yhteistyön toimivuuteen tulevaisuudessa. Toivoisin, että vastaatte kyselyyn 20.5.2016 klo 16.00 mennessä.

Opinnäytetyöni on osa sosionomiopintojani (AMK) Lapin ammattikorkeakoulussa. Jos haluatte kysyä jotain opinnäytetyöhöni tai kyselyyn liittyen, minut tavoittaa sähköpostilla osoitteesta ira.honkonen@edu.lapinamk.fi. Kempeleen etsiviin nuorisotyöntekijöihin saatte yhteyden sähköpostilla osoitteista laura.sinkkonen@kempele.fi ja sari.okkonen@kempele.fi.

Kysely tapahtuu Webropolin kautta, joten vastaajien anonymius säilyy. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Linkki kyselyyn löytyy sähköpostin lopusta.

Suuri kiitos jo etukäteen!

Ira Honkonen

Liite 2 1(4)

1. Mitä toimialaa edustat?

Sosiaalipalvelut

Terveyspalvelut

Sivistyspalvelut

Seurakunta/Kolmas sektori

Oppilaitokset

Valtion virastot

Joku muu, mikä? _____

2. Kuinka usein teet yhteistyötä Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa?

Viikoittain

Kuukausittain

Joka toinen kuukausi

1-2 kertaa puolessa vuodessa

Kerran vuodessa

Harvemmin kuin kerran vuodessa

3. Kuvaile omin sanoin, mitä etsivä nuorisotyö mielestäsi on.

Liite 2 2(4)

4. Mitä yhteistyösi Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa on käytännössä ollut?

---

5. Vastaa seuraaviin väittämiin koskien yhteistyötäsi Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa. (Vastausvaihtoehdot "Kyllä", "Ei", "En osaa sanoa".)

- Olen ohjannut nuoria Kempeleen etsivän nuorisotyön asiakkaaksi
- Nuoria on tullut asiakkaakseni etsivän nuorisotyön kautta
- Laki velvoittaa minut ilmoittamaan nuoresta tietyissä tilanteissa etsivälle nuorisotyölle
- Tiedän mihin liittyvissä asioissa etsivään nuorisotyöntekijään voi ottaa yhteyttä
- Yhteistyömme on auttanut tuen tarpeessa olevia nuoria
- Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään koulutukseen
- Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään työllistämispalveluiden piiriin
- Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään työelämään
- Yhteistyömme on edesauttanut nuorta pääsemään sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin
- Yhteistyömme on auttanut nuorta löytämään uuden vapaa-ajan harrastuksen
- Yhteistyömme on antanut nuorelle välineitä toimia omassa elämässään
- Yhteistyömme on vahvistanut nuoren kokemuksia omista elämänhallintataidoistaan

Liite 2 3(4)

6. Halutessasi voit tarkentaa tähän edellisen kysymyksen vastauksiasi.

---

7. Miten koet yhteistyön Kempeleen etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa toimineen seuraavien asioiden osalta? (5 = Erinomaisesti, 4 = Hyvin, 3 = Tyydyttävästi, 2 = Kohtalaisesti, 1 = Huonosti)

Tavoitettavuus	5	4	3	2	1
Luottamus	5	4	3	2	1
Tiedon kulkeminen	5	4	3	2	1
Yhteydenpidon toimivuus	5	4	3	2	1
Aikataulut	5	4	3	2	1
Tasapuolinen työnjako	5	4	3	2	1
Tavoitteiden saavuttaminen	5	4	3	2	1
Työn tuloksellisuus	5	4	3	2	1

8. Koetko, että yhteistyösi Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa on ollut hyödyllistä? Perustele vastauksesi.

Liite 2 4(4)

9. Miten kehittäisit yhteistyötäsi Kempeleen etsivän nuorisotyön kanssa?

---

10. Voit halutessasi jättää vielä vapaan kommentin kyselyyn liittyen.
